БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 27 (6462)
ФЕВРАЛИИН 7
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТАХИ ЭКОНОМИЧЕСКА ДЭБЖЭЛТЭ

1952 оной гүрэнэй түсэбүүдэй дүүргэлтын гол дүнгүүд арадай демократиин оронуудта гаргагдаа. Сүлөөтэ арадуудай алдарта һайхан хэрэгүүд тухай, шэнэ ажабайдалые байгуулхадаа тэдээнэй туйлаһан ехэхэн амжалтанууд тухай, экономико ба культурын дэбжэлтэ тухай, эдэ оронууд дотор тогтоһон нийтын ба гүрэнэй байгуулалтын улам бэхижэһэн тухай толилогдоһон тоо мэдээнүүд хэлэжэ үгэнэ.

Үнгэрөөшэ жэл арадай демократическа гүрэнүүдэй ажалшадай ажабайдалда шухала болоһон үе саг байба. Энэ хадаа социализмын үндэһэ һуури байгуулха польско зургаанжэлэй түсэбэй ба арадай ажахые хүгжөөхэ венгерскэ табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтын гурбадахи, шиидхэхы жэлынь байгаа.

1952 ондо Чехословакиин арадууд табанжэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлыень дүүргэбэ. Болгариин ажалшад нэгэдэхи табанжэлэйнгээ түсэбэй программые болзорһоонь нэгэ жэл урид дүүргэбэ.

Румыниин, Албаниин ба Германска Демократическа Республикын ажалшад социалистическэ экономикын фундамент байгуулха зорилготой табанжэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэлтын хоёрдохи жэлдээ ажаллаба.

Агуухэ Хитад арад 1952 он соо арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоожо дүүргээд, экономическа үргэн ехэ байгуулалтые дэлгэрүүлхэеэ бэлэдхэл хэжэ эхилбэ. Аграрна реформые дүүргэһэн ба промышленна үйлэдбэриин дайнай урда тээхи хэмжээе нилээд үлүүлжэ гараһан ушар хадаа нэгэдэхи табанжэлэй ехэнүүд зорилгонуудые дүүргэхын тулада ажахын шухала үндэһэ һууринь арадай Хитадта бии болгоо.

Арадай демократиин оронуудай амгалан шанартай экономико болбол Советскэ Союзай экономикодол адляар общественна материальна ба культурна эрилтэнүүдые эрхимээр хангахын тула хүгжөөгдэнэ. Энэ экономико хадаа кризисүүдтэй байдаг ажахын капиталистическэ системэ шэнги тиимэ кризисүүдтэй байдаггүй юм. Тэрээнэй хүгжэлтэ болбол арад зоной ажабайдалай хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэришэдтэ бултандань ажал олгохо ябадал хангана.

Империалистическэ оронууд болбол СССР-ые, Хитадые ба «Маршаллай түсэбэй» системэдэ оролсодоггүй европейскэ арадай демократическа оронуудые муудуулхаяа һанажа, тэдээндэ экономическа блокада дайнай һүүлээр хэһэн байха юм. Тиигээд бодото дээрээ муудуулжа шадаагүй, харин демократиин ба социализмын лагерь бэхижэһэн байна.

Дайнай хойто тээхи үедэ демократиин ба социализмын лагериин оронууд экономическа талаараа бэе бэедээ дүтэлэн, экономическа хани барисаан ба харилсан туһалалсалга байгуулһан байнад. **«Советскэ Союзай үзүүлдэгтэл адли, тиимэ үнэн бодото техническэ түгэс туһаламжые арадай демократическа оронуудта нэгэшье капиталистическэ ороной үзүүлжэ шадахагүй байһыень тус хани харилсаанай бодото байдал харуулна.** —гэжэ нүхэр Сталин һургана. — **Ушарынь тус туһаламжын эгээн үнэгүй химда аад, техническэ талаараа эрхим зэргын байһанда гансашье бэшэ юм. Ушарынь түбхын түрүүн юуб гэхэдэ, бэе бэедээ туһалха, экономическа нийтэ дэбжэлтэ туйлаха гэһэн үнэн зүрхэнэй хүсэлэн энэ хани харилсаанай үндэһэниинь болоно. Энээнэй ашаар эдэ оронуудтахи промышленность дээдэ зэргын темпээр хүгжэжэ байна».**

1952 он соо промышленна үйлэдбэри 1951 оной хэмжээе Польшодо—20 процентээр, Чехословакида—18 процентээр, Венгридэ—24 процентээр, Румынида—23, Болгарида—15 процентээр үлүүлээ.

Европейскэ арадай демократиин оронууд социалистическэ индустриализациин түсэбые бэелүүлэн, капиталистическэ үеын барга байдалһаа үлэгдэл боложо үлэһэн промышленна гээгдэлые усадхаба.

Арадай демократиин оронуудта нүүрһэнэй-металлургическа түгэс хүсэтэ база Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжын ашаар үнэн дээрээ шэнээр байгуулагдаһан байна. Дайнай урда тээхи 20 жэлэй турша соо нэгэшье металлургическа предприяти буржуазна Польшодо бариггдаагүй һэн. Арадай Польшодо 8 жэлэй турша соо 11 доменно пеэшэн, 25 мартенэ баригдаһан гү, али дүүрэнээр һэльбэн заһагдаһан, прокатна 8 цех ашаглалгада оруулагдаһан байна. Дайнай урда тээхи эгээн һайн жэлнүүдтэ 1,4 миллион тонно булад хайлуулдагай оронда, энээнэй ашаар, 1952 ондо 3,3 миллион тонно булад хайлуулагдаа.

Чехословакида 1937 ондо 2,3 миллион тонно булад хайлуулагдажа байһанаа үнгэрэгшэ жэл 3,7 миллион тонно хайлуулагдаа.

Польшодо Новая Гута, Венгридэ И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Дунайский комбинат, Чехословакида Клемент Готвальдын ба ГУКО-гэй нэрэмжэтэ комбинадууд ба бусад металлургическа асари ехэ гигантнуудай һаяын жэлнүүдтэ ашаглалгада оруулагдахаар байһан ушар арадай демократиин оронуудай хара металлургиие улам ехэ хүсэтэй болгохо байна. Эндэхи ажалшад өөһэдынгөө оронуудай түүхэй эдэй база хүгжөөхэ талаар ехэ амжалтануудые туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүүрһэнэй, нефтиин, түмэрэй, рудагай, үнгэтэ металлнуудай рудагай, химическэ элдэб түүхэй эдүүдэй уурхайлдаг шэнэ газарнууд олдоһон, нүүрһэнэй шэнэ шахтанууд, нефть абтадаг газарнууд, руднигууд ашаглалгада үгтэбэ. Арадай демократиин оронуудай энергетическэ база түргөөр ургана. Румынида, жэшээлхэдэ, 1950—1952 онуудта ашаглалгада оруулагдаһан электростанцинуудай хүсэниинь 1928—1938 онуудта баригдаһан электростанцинуудай хүсэнһөө арба дахин үлүүлнэ. Чехословакида 1937 ондо 4 миллиард киловатт час электроэнерги гаргагдадаг байгаад, харин 1952 ондо 11 миллиард киловатт час гаргагдадаг болоо.

Арадай демократиин оронуудта, Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжаар баригдаһан ба һэльбэн заһагдаһан предприятинууд урдань хилын саанаһаа асаргадаг байһан промышленна элдэб шухала продукцинуудые мүнөө өөһэдөө гаргадаг болоо. Эдэ оронуудта трактор ба автомобильнуудые, шэнэ янзын станогууд ба хүдөө ажахын машинануудые, промышленностиин элдэб һалбаринуудта түхеэрэлгэнүүдые гаргадаг болонхой.

Шэнэ техникэ, үйлэдбэриие эмхидхэлгын советскэ арга методүүдые творческоор хэрэглэлгэ, олониитын ажалай улам ургажа байгаа дэбжэлтэ болбол ажалай бүтээсые ургуулха, продукциин өөрын үные химдаруулха, гүрэнэй ба кооперативна предприятинуудай ашагта хүдэлмэриие ехэ болгохо арга арадай демократиин оронуудта олгобо.

Арадай демократиин оронуудай хүдөө ажахыда гүн гүнзэгы хубилалтанууд боложо байна. Эдэ оронуудай хүдэлмэришэн анги болбол ленинскэ кооперативна түсэбэй агуухэ идейнүүдээр хүтэлбэри хэжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөн дэбжээхэ тухай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргана. Хэдэн мянган шэнэ тракторнууд, комбайн ба хүдөө ажахын бусад машинанууд нёдондо жэлдэ хүдөөдэ гаргагдаа, хэдэн арбаад машинно-тракторна станцинууд шэнээр эмхидхэгдэ. Городто социалистическэ сектор промышленностиин продукциин 98 — 100 процентые эзэлнэ, тиигээд арадай демократиин оронуудта социалистическэ сектор гансашье городто бэшэ, мүн хүдөө нютагташье бата бэхи позици улам улам ехээр эзэлжэ байна.

Социализм байгуулалтын агуухэ ба эрхэм нангин уг зорилго болбод шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэхэдэнь арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай харгые гэрэлтүүлэн заана. Хүдэлмэришэд ба таряашадай шэн зоригто ажалынь арадай демократиин оронуудай баялигые ехэ болгоно, городой ба хүдөөгэй ажалшадай ажана һайн байдалые бүри дээшэлүүлхэ арга боломжо олгоно. Венгридэ нормоор эд бараа табиха ябадал болюулагдаа. Болгари ба Польшодо карточна системэ үгы хэгдээ. Хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай бодото салин хүлһэн ба ажалша таряашадай олзо доход ехэ болоо.

Арадай засаг болбол ажалшадай бэеын элүүрые хамгаалгада, тэдээниие эрдэмдэ һургалгада, культурын хүгжэлтэдэ угаа ехэ мүнгэ зөөри һомолдог. 1952 он соо Чехословакида дайнай урда тээхидэ орходоо 14 дахин ехээр мүнгэ зөөри гэгээрэлдэ, элүүрые хамгаалгада ба ажалшадай социальна тэдхэмжэдэ гаргагдаба. Дайнай урда тээхи үедэ Польша ба Венгриин 10 мянган хүнүүд бүхэнэй оройдоо 16-нь студентнүүд байдаг аад, харин мүнөө арадай засагай үедэ 50 гарань студентнүүд байдаг болоо. Энэ хадаа Англи ба Франци мэтын оронуудта орходоо һураггүй олон болоно.

Оломиллионно Хитад арад эрдэм номдо ба культурада үргэн нийтээрээ һуралсадаг болоо. Хитадай гансал эхин һургуулинуудтань 49 миллион һурагшад, үбэлэй һургуулинуудта 50 гаран миллион таряашад һуралсанад.

Нийтын ба гүрэнэй шэнэ засаг түрэ болбол арадай демократиин оронуудай ажалшадые капиталистическэ дарлалтын, ядарал ба хүдэлмэригүйдэлгын аюул уршагһаа хэтэ мүнхэдөө абаржа, ажабайдал ба культураяа шууд саашань дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые нээбэ.

Арадай демократиин оронуудай ажалшад социалистическэ общество байгуулха хэрэгтэ хизааргүй үнэн шударгы юм. Социалистическэ лагериин сүлөөтэ арадууд өөһэдынгөө коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудые тэйронгтаар жагсажа, политическэ һэрэмжэеэ дээшэлүүлнэ, империалистнуудай хорото ябуулгануудые ба мэхэ гохые элишэлэн буруу һүрүүлнэ. Эдэ оронуудай ажалшад амгалан шанарта байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хүсэ шадалаа зорюулна, өөһэдынгөө гүрэнүүдые хамгаалха шадалаа бэхижүүлнэ. Нэгэдэмэл ба хүсэн түгэс социалистическэ лагериин сүлөөтэ арадуудай ахадүүгэй харилсан туһалалсалга ба хани барисаан, экономическа хани барисаан үдэрһөө үдэртэ ургэдэнэ ба бэхижэнэ.

Арадай демократиин оронуудай ажалшад Советскэ Союз доторхи коммунистическэ байгуулалтын амжалтануудта зоригжожо, дэлхэйн революционно ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй «ударна бригадануудай» үндэр нэрые алдар солотойгоор харюулна, эб найрамдал, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдээ улам шэнэнүүд амжалтануудые туйлана.

(Февралиин 5-най «Правдын» түрүү бэшэгһээ).

„В. И. Ленинэй наһа бараһаар XXIX жэлэй ой тухай" Н. А. Михайловай хэһэн элидхэл хэблэгдэбэ

Гүрэнэй политическэ литературын издательство «В. И. Ленинэй наһа бараһаар XXIX жэлэй ой тухай» Москвада болоһон шаналал-дурасхаалай заседани дээрэ Н. А. Михайловай хэһэн элидхэлые тусхай брошюра болгон хэблэжэ гаргаба. Тус брошюра олон тиражтайгаар хэблэгдээ.

(ТАСС).

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадууд

Хүдөөгэй багша

Мыдыгма Цыренжапова 1919 ондо Бичурын аймагай Гутай нютагта үгытэй бүлэдэ түрэһэн юм. Мыдыгма басаган үшөө һургуулида һуража байхадаа, багша болоһойб гэжэ ехэтэ хүсэдэг байгаа. Залуу басаган өөрынгөө хүсэлые бэелүүлхэ гэжэ 1937 ондо Улан-Удын педучилищида һурахаар ерээ һэн. Мыдыгма басаган педучилищиие эрхимээр дүүргээд, Улан-Удын пединститудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн бурят-монгол хэлэнэй нэгэ жэлэй курсада һураһан байгаа. Курсаяа дүүргэн сасуу, тэрэ Кяхтын аймагай Царамай долоон жэлэй һургуулида хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Мыдыгма Цыренжапова республикын олохон һургуулинуудта хүдэлмэрилхэ зуураа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байна. Мыдыгма Эрдыниевна мүнөө Хаягай долоон жэлэй һургуулиин һурагшадта бурят-монгол хэлэ заахадаа һурагшадай зуун процент успеваемость туйлана. Нүхэр Цыренжапова 1944 онһоо хойшо партиин гэшүүн юм. Мыдыгма Эрдыниевна эрхим багша юм.

Цыренжапова Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Д. Номинов.

Врач Раднаева

Дора Бандаевна 1948 ондо Иркутска медицинскэ институт дүүргээд, өөрынгөө түрэл Гильбэр тосхондо хүдэлмэрилхөөр ерээ һэн. Нүхэр Раднаева энэ тосхоной врачебнэ участогые даагшаар хүдэлмэрилхэ зуураа, бүхы шадабари, эрдэм мэргэжэлээ ажалшадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ зорюулна.

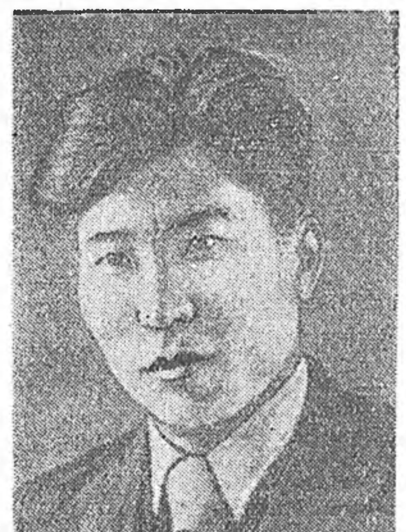
Тэрэ хадаа эдэбхитэй залуу врач туладаа 1949 ондо элүүрые хамгаалгын аймагай таһагые даагшаар томилогдоо һэн. Нүхэр Раднаева таһагые даагшаар, хүдэлмэрилхэдөө, аймагай медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, ажалшадай эрилтые хангаха ба залуу хүдэлмэрилэгшэдые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулна.

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүд нүхэр Раднаевагай ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэрээниие ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

С. Сагадаров.

Шадамар хүтэлбэрилэгшэ

Санжа Хабарович Санжитов дээдэ һургуулитай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй нэгэн байһанаа, Закаменай аймагай «Коминтерн» гэжэ хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшээр һунгагдаһан байгаа.

Санжа Хабарович энэ хүдэлмэридэ ябажа эхилһэнһээ хойшо шадабаритай ба анхаралтай хүтэлбэрилэгшэ гэлсүүлдэг болонхой. Тэрэ хадаа өөрынгөө идейно-политическэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг, колхозой хүдэлмэриин дүй дүршэлые шудалдаг юм.

Партиин гэшүүн нүхэр Санжитов түбхын түрүүндэ колхозниигуудай журам һайжаруулаа. Колхозоо эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, колхозойнгоо ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг «Коминтерн» гэжэ хүдөө ажахын артель ажахытаа жэл бүри һайнаар ябуулдаг. Үнгэрэгшэ 1952 ондо нийтынгээ адуу малые олошоруулха гүрэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргээ. Үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэһэн дээрэһээ колхоз малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Мүн таряа, овоць, үбһэ ба малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ.

Санжа Хабарович колхозниигуудые улам культурна байдалтай болгохын тула ехэ оролдолго гаргана. Колхозник бүхэнэй гэртэ электричествотэй, радиотой болонхой. Мүн клубай хоёр дабхар байшан баригдажа дүүрэхэеэ байна.

Энээнһээ урда болоһон һунгалтануудай үедэ Санжа Хабарович Закаменай аймсоведэй депутадаар һунгагдаһан байгаа. Нүхэр Санжитов һунгашадай этигэл найдабариие дүүргэжэ шадаһан дээрэһээнь «Коминтерн» колхозой гэшүүд һунгуулиин № 19 Санагын округһоо аймсоведэй депутадта кандидадаар Санжа Хабарович Санжитовые дэбжүүлһэн байна.

Санагын № 19 һунгуулиин округой һунгашад февралиин 22-то Санжа Хабарович Санжитовай түлөө голосоо үгэхэнь лабтай.

Б. Шойдоков.

Арадтаа алба хэгшэ

Георгий Иннокентьевич Парфенов 1929 онһоо хойшо Иркутска областиин мяханай комбинадта ажаллажа, өөрынгөө мэргэжэлые эрхимээр шудалһан, мастер болоторoo ургаа.

1934 ондо Бурят-Монголой столица Улан-Удэдэ томо, механизированнэ мяханай комбинат бодхоогдобо. Эндэ мэргэжэлтэй кадрнууд олоор хэрэгтэй болоходонь, ССР Союзай мяха-һүнэй промышленностиин наркомат Георгий Иннокентьевич Парфёновые Улан-Удын мяха-консервын комбинадта эльгээһэн байгаа.

Тэрэ хадаа 1939 онһоо хойшо комбинадай цехын начальнигаар хүдэлмэрилхэ зуураа, хэдэн олон залуу хүдэлмэришэдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургажа, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд болгон хүмүүжүүлээ. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг цех жэлһээ жэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг.

Георгий Иннокентьевич шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ мүн. Тэрэ хадаа үйлэдбэридөө түрүүшүүлэй методые нэбтэрүүлхэ талаар хододоо эдэбхитэйгээр оролдожо ябадаг новатор мүн. Тэрэнэй оруулһан рационализаторска дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 500 мянган түхэригэй алмалта үгэһэн юм.

Георгий Иннокентьевич нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Нүхэр Парфенов комбинадай партбюрогой, партиин Пригороднэ районой, профсоюзай заводской комитедэй гэшүүн тула ажалшадай дунда ехэ эмхидхэлэй агитационно хүдэлмэри ябуулна.

Комбинадай коллективэй гэшүүд эрхим кандидадай түлөө голосуудаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлнэ.

Г. Артемов.

„Гэсэр" гэжэ эпосые шэнжэлхэ тухай асуудалаар научна сесси дүүрэбэ

Февралиин 2-һоо — 4 хүрэтэр Соведүүдэй 2-дохи Байшангай Сталинска зал соо «Гэсэр» гэжэ эпосые шэнжэлхэ тухай асуудалаар научна сесси боложо дүүрэбэ. Энэ сессиие СССР-эй наукануудай Академиин востоковедениин институт болон культурын Бурят-Монголой научно-шэнжэлэлгын институт зарлаһан байгаа.

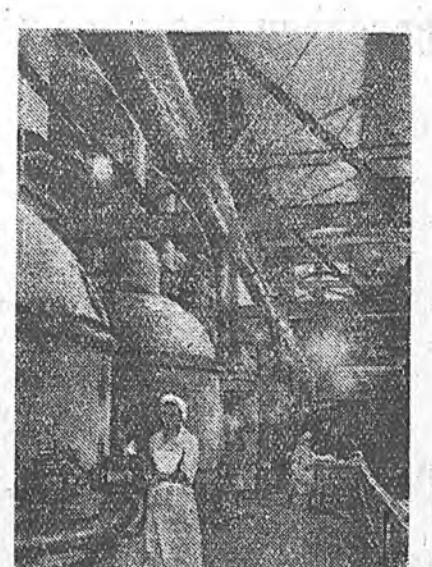
Профессор **Г. Д. Санжеев** эхилэлгын үгэ хэлэжэ, тус сессиие нээбэ. Удаадань «Гэсэр» гэжэ эпосые критическээр шэнжэлхэ тухай» асуудалаар **Ц. Г. Галсановай**, «Гэсэр» гэжэ эпосэй уг үндэһөөрөө арад зондо хабаатай байһан тухай» СССР-эй наукануудай Академиин востоковедениин институдай научна хүдэлмэрилэгшэ, филологическа наукануудай кандидат **Г. И. Михайловай** элидхэлнүүд шагнагдаба. Мүн тэрэшэлэн «Гэсэр» гэжэ бурядай эпос ба тэрэнэй гол идейнэ мотивууд» гэһэн доцент **А. И. Улановай**, «Гэсэр» гэжэ бурядай эпосэй арад зондо хабаатай байһан тухай» филологическа наукануудай кандидат **Е. В. Баранниковагай** болон «Гэсэр» гэжэ бурядай эпосэй арад зоной дунда дэлгэрэнхэй байһан тухай» филологическа наукануудай кандидат **Н. О. Шаракшиновагай** нэмэлтэ элидхэлнүүд соносогдобо.

«Гэсэр» гэжэ монголой эпос тухай» элидхэл СССР-эй наукануудай Академиин востоковедениин институдай научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын наукануудай кандидат **Н. П. Шастина** хэбэ.

Элидхэлнүүд ба нэмэлтэ элидхэлнүүдэй һүүлээр нүхэд **А. Белоусов** (Пединститут), **М. П. Хамаганов** (уранзохёолшодой Союз), **Д. Хилтухин** (уранзохёолшодой Союз), үльгэршэн **А. Тороев**, **Н. Балдано**, **Б. Аюшин** (Радиокомитет), **Г. Ц. Бельгаев** (Пединститут), **Элиасов** (НИИК), **Д. Романенко** (СССР-эй уранзохёолшодой Союз), **Д. А. Алексеев** (Ленинградска университет), профессор **Т. А. Бертагаев**, **Р. Тугутов** (Кяхта), **Коняев** (Читын область), **Мангутов** (НИИК), **В. П. Тюшев** (Пединститут), **Ажгибков** (КПСС-эй обком) болон бусад үгэ хэлэбэ.

«Гэсэр» гэжэ бурядай эпосые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, хэблэлдэ бэлэдхэхэ тухай шиидхэбэри абтаа.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

МОСКВА. Маптулинай нэрэмжэтэ Краснопресненскэ сахарорафинадай заводой коллектив 11 һарынгаа даалгабариһаа гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилжэ, нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 5.400 тонноор сахар үлүү ехые гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шаналгын цех соо. Нормоёо 180 процент дүүргэдэг аппаратчица А. В. Малютина наада таладань.

ТАСС-эй фотохронико.

Якутиин газартаряалангай культурын ургалта

ЯКУТСК. (ТАСС). Якутска АССР-эй Министрнүүдэй Совет колхозуудай ба МТС-үүдэй хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Хойто зүгэй хүйтэн шэрүүн условинуудта хүдэлмэрилдэг Якутиин колхозуудта газартаряалангай культура жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Хүдөө ажахын артельнүүд түрүү агротехникые нэбтэрүүлэн, полидо ногоо тарилга эрхилнэ. Ногоо тарилгата полиин севооборотнууд 87 колхозуудта бии болгогдоо. Эртын ба хара пар хахалалгын талмай нилээд ургэдхэгдөө. Хэрээһэлэн таридаг, мүн яровизированнэ ба нара һалхинда шанаржуулһан үрһэнүүдээр таридаг метод үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Уһалагдадаг газарай талмай нийтэ дээрээ 40 мянган гектар болоо. Тэрэ хадаа табадахи табанжэл соо нилээд ехэ болгогдохо байна. 90 колхозуудта олон арбаад плотина, уһанай зуу шахуу хаалта ба сөөрэмүүд бии болгогдонхой. Колхоз хоорондын уһалалгын хэдэн томо барилгануудые түсэблэхэ ба бариха шэнжэлэлгэ хэгдэжэ эхилээ.

Металлургнууд олон мэргэжэлтэй боложо байна

ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК. (ТАСС). Дзержинскиин нэрэмжэтэ металлургическа заводой доменно, мартеновскэ, прокатна цехүүдтэ стахановец бүхэн хоёр-гурбан мэргэжэлые шудална.

Доменно пеэшэнгэй газовщик Н. Заплавный мастернуудай һургуули дүүргээ. Тэдэнэр урид горновойгоор ба машинистаар ажаллаха мэргэжэлдэ һураһан байгаа. Ахалагша горновой Ф. Волошин табан янзын ажал хэдэг болоо. Стахановецууд үйлэдбэриин һайн амжалтануудые туйлана.

Мартеновскэ хоёрдохи цехын булад хайлуулагшад нүхэд Канарейкин, Бендюковский гэгшэд олон мэргэжэлтэ ажалтай болоо, тэдэнэр бүхы хайлуулгануудаа графигһаа уридшалан дүүргэнэ. Пеэшэнгэй квадратна метрһээ тэдэнэр нэгэ хахад-хоёр тонно булад түсэбһөө гадуур абана.

Туркменидэ хабарай таряа тарина

АШХАБАД. (ТАСС). Ашхабадска районой колхозууд уһалагдадаггүй газарта хабарай таряа тариха талаар даалгабаряа областьсоогоо түрүүшээр дүүргэбэ.

Ашхабадска областьдо түсэбэй ёһоор хараалагдаһан хабарай таряа тариха бүхы талмайн табанай хоёр хубиһаа үлүүень тарижа дүүргэбэ.

Нүүрһэнэй комбайнуудай бүтээсэ дээшэлнэ

ЧИТА. (ТАСС). «Донбасс» гэжэ нүүрһэнэй комбайнай Забайкальда мэдээжэ болоһон машинист Кирилл Разгоняев сугтаа хүдэлмэрилдэг Александр Любошевский, Павел Мылов гэгшэдтээ хамтадаа «Кадала» гэжэ шахтада мартын тоодо эруулан, мүнөөдэр хоёрдохи үдэртөө нүүрһэ малтажа байна.

«Забайкалуголь» трест соогоо эгээн ехэ энэ шахта дээрэ техникые эрхимээр ашаглахын түлөө мүрысөө хэһэнэй ашаар һүүлэй хоёр жэл соо комбайнуудай хүдэлмэриин бүтээсэ гурба дахин шахуугаар ехэ болоо.

Колхозой үйлэдбэриие механизацилга ургана

ПИНСК. (ТАСС). Областиин машинно-тракторна станцинууд хабарай тарилгада бэлэдхэнэ. Энэ жэлдэ таряанажалай хүдэлмэриие механизацилга нилээд ургаха юм. Намагтай газарта хэрэглэгдэхэ хэдэн зуугаад плугууд болон сеялкэнүүд, канава малтаха ба газар элдүүрилхэ бусад олон машинанууд МТС-үүдтэ асарагдаа.

Энэ жэл тарилгын ехэхэн талмайнуудта хартаабха тариха, овощной болон бахчева культурануудые тэбхэрлэн тариха хүдэлмэри бэелүүлэгдээ.

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТА

Красноярска сельсоведэй хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Байкало-Кударын аймагай Красноярска сельсовет республика соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Энэ сельсовет БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг 1952 оной туршада хододоо барижа байгаа.

Тосхонойнгоо ажал хэрэгые амжалтатайгаар хүтэлбэрилхын, ажалшадай культурна ба ажабайдалай эрилтэнүүдые эрхимээр хангахын тулада Красноярска сельсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ Егор Алексеевич Вторушин эмхидхэлэй хүдэлмэриие шадамараар ябуулдаг, олониитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхые ходоодо эрмэлзэдэг байха юм. Тэрэнэй ашаар тосхоной ажахы ба культурые хүгжөөлгэдэ бага бэшэ амжалтанууд туйлагдаһан байха юм.

Сессидэ бэлэдхэлгэ ба тэрэниие үнгэргэлгэ

Соведэй сессинүүдые Конституциин хараалагдаһан болзорто үнгэргэлгэ эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие зүбөөр табиха үндэһэ һуури боложо үгэнэ. Тиимэһээ сессинүүдые хаһа саг соонь үнгэргэжэ, тэрэнэй дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые эртэнһээ һайнаар бэлэдхэхэ, депутадуудые бултыень хабаадуулха хэрэгтэ Соведэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Вторушин ехэ анхарал хандуулна.

Энэнэй урда тээхи һунгалтануудһаа хойшо 25 сесси, тэрэнэй 12-нь 1952 он соо зарлагдаһан байха юм. Тосхоной ажахын ба культурна байгуулалтын шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тэдэнэй тоодо мүнгэн зөөри элсүүлхэ, хабарай тарилгада бэлэдхэхэ, малай ашаг шэмэ угэлгые дээшэлүүлхэ ба тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай, тарая хурялгын ба гүрэндэ тарая тушаалгын ябаса тухай, сельпогой, долоон жэлэй һургуулиин хүдэлмэри тухай ба бусад олон шухала асуудалнууд 1952 ондо зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Гадна, Соведэй гүйсэдкомой тоосоон сесси дээрэ табигдадаг юм.

Сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые бэлэдхэлгэдэ нэн түрүүн саг үргэлжын комиссинууд, эдэбхитэд олоороо хабаадуулагдана. Жэшээлхэдэ, ургаса хуряалгын ба гүрэндэ тарая тушаалгын хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай асуудал нёдондохой август соо зарлагдаһан сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн. Тус асуудалые бэлэдхэлгэдэ хүдөө ажахыгаар саг үргэлжын комиссин гэшүүд, мүн эдэбхитэй колхознигууд хабаадуулагдаһан юм. Тус комиссиин түрүүлэгшэ М. М. Конев таряанажалай № 4 ба № 5 бригаданууудай, М. Д. Конев № 2 бригадын хүдэлмэри шалгаһан байгаа. Тиихэдэ эдэбхитэй колхознигууд Е. Б. Конев, И. К. Суворов гэгшэд ороолто хатаалгын ба транспортна ажалые шалгаһан байха юм. Энэнь, ургаса хуряалгын ба таряа тушаалгын хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлжэ, тэдэниие түргэнөөр зайсуулха хэмжээнүүдые хараалха, зүб шиидхэбэри гаргаха арга боломжо сессидэ олгоһон байна. Мүн бусадшье асуудалнуудта иимээр бэлэдхэжэ, тэдэниие али бүхы талаһаань һайнаар зүбшэн хэлсэдэг юм.

Тус Соведэй хүдэлмэридэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, 1951 ондо Соведэй гүйсэдкомой хэһэн хүдэлмэри тухай тоосооной зүбшэн хэлсэгдэхэдэ, тэрэнэй зарим дутуунуудые депутадууд хурсаар шүүмжэлһэн байгаа. Гүйсэдком хадаа депутадуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые мартангүйгөөр саашанхи хүдэлмэридөө хараадаа абалсан, ажал-ябуулгаяа 1952 ондо бүри һайжаруулһан байна. Соведэй гүйсэдком тосхонойнгоо ажабайдалда хамаатай 40 гаран шухала асуудал зүбшэн хэлсэжэ, зохихо тогтоолнуудые гаргаһан байха юм.

Сессинүүдэй ба гүйсэдкомой заседаниинуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые эмхидхэхэ ба хинан шалгаха асуудалда Соведэй гүйсэдком тон ехээр анхарал табидаг байна. Тогтоол бүхэнэй гүйсэдхэлэй түлөө харюусалгатай нюурнууд олдодог. Эдэ даалгабаринуудаа тэдэнэй хэр түргэнөөр ба һайнаар дүүргэжэ байһые гүйсэдком саг үргэлжэ хинажа байдаг. Малажалай ашаг шэмэ угэлгые дээшэлүүлхэ ба тэжээл бэлэдхэхэ түсэб дүүргэхэ тухай Соведэй сессиин гаргаһан тогтоол соо үнеэдые гурба дахин һааха, һуниндөө адуулха тухай пункт бэшэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэ гүүртэдэ энэ пунктын мууса дүүргэгдэжэ байһаниинь шалгалтаар элирүүлэгдэжэ, зохихо хэмжээн абтаһан байгаа. Гүйсэдхэлэй хаһа саг соогоо шалгагдажа байдаг дээрэһээ сессиин, тэрэшэлэн гүйсэдкомой заседаниин шиидхэбэринүүд дүүргэлтэ болонгүй үлэдэггүй. Сессиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэһээ ашаар сельсоведэй хүдэлмэриин дутуунууд зайсуулагдаһан, мүн мүнгэн зөөри элсүүлгын гэхэдэ усадхагдаһан, ондоошье олон асуудалнууд амжалтатайгаар шиидхэгдэһэн байна.

Соведэй саг үргэлжын комиссинууд ба эдэбхитэд

Саг үргэлжын комиссинууд ба эдэбхитэдэй ажал-ябуулгаһаа Соведэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха, шухала асуудалнуудые шиидхэхэ ябадал нилээд дулдыдаха байна. Тус Совет саг үргэлжын табан комиссинтэй, хүдэлмэри тухайнь тоосоон сесси дээрэ шалгагдадаг, түсэбынь баталагдажа байдаг. Эдэ комиссинуудай хүдэлмэри 1952 ондо элитээр һайжараа. Саг үргэлжын комиссинууд Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана, сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые бэлэдхэлгэдэ туһална, өөһэдынгөө үүсхэлээр тосхонойнгоо ажабайдалай шухала асуудалнуудые сессиин үзэмжэдэ табина. Ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые шалгажа хэмжээ абаха ябадалда шударгыгаар оролсонод. Жэшээлхэдэ, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо саг үргэлжын комиссиин (түрүүлэгшэнь депутат А. С. Епишин) үүсхэлээр Красный Яр тосхоноо болбосон зохид болгохо тухай асуудал сесси дээрэ үнгэрэгшэ оной апрелиин 21-дэ зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ сессиин шиидхэбэриин ёһоор тосхоной үйлсэнүүдтэ 1000 хэһэг модон һуулгагдаа. Тиихэдэ долоон жэлэй ба эхин һургуулинууд үрэ жэмэстэ зуу шахуу модо таряа. Гадна, 125 погонно метр полисадник баригдаһан, байрын 20 шахуу гэр заһабарилагдаһан, хэдэн шэнэ гэрнүүд баригдаһан байна. Мүн харгы замай комиссиин, тэрэнэй түрүүлэгшэ депутат Степан Васильевич Лагеревай оролдосотойгоор ажаллаһанай, энэ хүдэлмэридэ ажалшадые олоор хабаадуулжа шадаһанай ашаар харгы заһабарилха түсэбые сельскэ Совет 113,8 процент дүүргэә. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын, культурно-ажаһуудалай, бюджетнэ комиссинууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

Сельскэ Совет 17 депутадуудһаа гадна, 40 шахуу эдэбхитэдтэй юм. Олонхи депутадуудынь Соведэй үнгэргэдэг бүхы хэмжээ-ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэй тоодо Т. Д. Сычев, А. А. Оскорбина, М. Е. Орлова, С. А. Муравьев, А. С. Епишин болон бусад ороно. Эдэ нүхэд ажалшадай эрилтэ, хэрэглэлнүүдтэ, гомодолнуудта анхаралтайгаар хандадаг. Нүхэр Орлова 3 хүүгэдтэй пенсионеркын ажабайдалай условиие шалгаад, һургуулида ябадаг тэрэнэй хоёр хүүгэдтэ хубсаһа хунар үгүүлхэдэ туһалһан байна. Депутадууд һунгагшадай захяа дүүргэхэ хэрэгтэ ехээр анхарал табина. Захяануудые бэелүүлэн, Новая Деревня гэжэ газарта 1951 ондо ларек нээглээ, Бугутур гэжэ гол дээрэ хүүргэ баригдаа, медицинскэ пунктда гэр байра абтаа.

Һунгагшадай этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулһан олонхи депутадууд сельскэ Соведэй депутадуудта кандидадуудаар мүнөө дахинаа дэбжүүлэгдээ. Тиихэдэ, С. А. Муравьев Байкало-Кударын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн байна.

Колхозой парторганизациин секретарь В. Е. Конев, колхозник М. И. Оскорбин, багшанар Н. И. Суворова, В. Я. Суворова болон бусад Соведэй шударгы эдэбхитэд юм. Эдэнэр Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, тосхоной зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг, лекци ба элидхэлнүүдые уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. М. И. Оскорбин урьһаламжа захилгын үедэ тэрэнэй удхашанарые колхознигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулаа. Тосхоной колхознигууд урьһаламжа захиһан бүхы мүнгөө нэтэ һарын турша соо оруулһан байна. Мүрысөө эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал табигдана. Республиканска мүрысөө аймагайнгаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидхэһэн ябадалые шадамараар хэрэглэнэ.

Соведэй хүдэлмэриин нилээд һайжарһанда сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Егор Алексеевич Вторушинай үүргэ ехэ юм. Тэрэ хадаа 1947 онһоо хойшо хододоо түрүүлэгшээр ажаллаха зуураа, советскэ хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй болонхой.

Тосхоной ажахын ба культурна хүгжэлтэ

Красноярска сельскэ Совет эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие нилээд һайжаруулһанай ашаар тосхонойнгоо культурые ба ажахые хүгжөөн дэбжүүлгэдэ бага бэшэ амжалтануудые 1952 ондо туйлаһан байха юм. Сельсоведэй территори дээрэ хүдөө ажахын 3 артель байһанаа 1950 ондо томодхоголжо, Ленинэй нэрэмжэтэ нэгэ колхоз болоо һэн.

1952 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргэһэн байгаа. Ургаса хуряалгые богонихон болзор соо үнгэргэжэ, таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид аймаг соогоо хамагай түрүүн дүүргэһэн байна.

Мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэл амжалтатайгаар ябуулагдана. Үрһэ хүрэнгэеэ бүрин хаагаад, сэбэрлэжэ тарилгын кондицида хүргөө. Зэр зэмсэг заһабарилга, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэ эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Артелиин малшад 1952 ондо малажал хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргэә. Малажалай продукт тушааха даалгабаринуудаа мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэә. Мүнөө адуу малаа һайнаар ондо оруулжа байна. Тоосоото-һунгуулиин суглаанда бэлэдхэл хэгдэнэ. 1952 ондо энэ колхоз 1 миллион 700 мянган түхэриг доход оруулаа.

Долоон жэлэй ба эхин һургуулинууд һуралсалай жэлдэ, хүдөөгэй ба колхозно клубууд, фельдшерскэ пункт үбэлэй үеын хүдэлмэридэ хаһа саг соогоо һайнаар бэлэдхээд, мүнөө һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Хүдөөгэй ба колхозно клубуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ тэдэнэй хүдэлмэри бүри эдэбхитэй болоо.

Сельсовет хадаа 1952 ондо бюджедээ орошо ба гарашын талаар 100 процент дүүргэһэн байна.

* * *

Соведэй ба тэрэнэй гүйсэдкомой хүдэлмэридэ үшөөл ехэнүүд дутуунууд бии. Соведэй зарим депутадууд урдахи һунгалтануудһаа хойшо һунгагшадайнгаа үмэнэ тоосоо хэзэгүй. Олониитэтэй холбоо барисаагаа һайжаруулга Соведүүдэй хүдэлмэриин амжалтын дүхэм нүхэсэл болоно. Гэбэшье, энэ барисаа байгуулха формонуудай нэгэн болохо—тосхоной гражданинуудай суглаанууд үнгэргэгдэнэгүй.

Нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтанууд Соведүүдэй хүдэлмэридэ ехэ шалгалта болохо байна. Красноярска сельсоведэй шэнэ состав хадаа эдэ дутуунуудые усадхажа, ажал-ябуулгаяа бүри эдэбхитэй болгохо байһаниинь лабтай.

Г. Данзанов.

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй паровоз хабсаралгын цехын слесарьнууд-арматурщигуудай бригадир нүхэр Ефим Прокопьевич Ревуцкий нёдондохи жэлэйнгээ программые 177 процент дүүргэәд, мүнөө үдэр бүриингөө нормые 200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Ревуцкий хүдэлмэрилжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Шпала хюрөөдэгшэдэй амжалта

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдэй ба нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаһан модо урадхуулгын Үдын конторын шпала хюрөөдэлгын заводой коллектив январь һарынгаа түсэбые 126,3 процент, модо ашаалха даалгабариие 113,5 процент дүүргэн, түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

Механизмуудай хүсые дүүрэнээр ашаглахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар эдэ амжалтануудые туйлажа шадаа. Хэрбээ энээнэй урда тээ хүндэлэн хюрөөгөөр улаан гараараа модо хюрөөдэдэг байтаа һаа, мүнөө электрохюрөөгөөр хюрөөдэжэ, ажалай бүтээсые хэдэн дахинаар дээшэлүүлээ. Нүхэд Комогоров, Скрепцов, Куприянов, Попов ба Викулин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид ехэ бүтээсэтэ ажалаараа шалгарна. Заводто иимэнүүд бригаданууд олон бии

И. Степанов.

Рационализаторнуудта туһалха

Профсоюзуудай фабрично-заводской комитедүүдэй дэргэдэхи рационализациин ба ухаалан зохёолгын комиссинуудай түрүүлэгшэнэртэ туһалха зорилготойгоор һаяшаг облпрофсовет 2 үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Энэ семинарта городой промышленна олон предприятинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

Семинарта хабаадагшад элдэб олон лекцинүүдые шагнаа, мүн дүй дүршэлөө андалдаа. Тэрээнһээ гадна, рационализаци ба ухаалан зохёолгые хүгжөөхэ талаар правительствын тогтоол ба дүрим зүбшэн хэлсэгдээ, рационализаторска дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, тэрэниие оруулагшадые урмашуулха заабаринуудтай танилсаа.

Иимэ семинарнуудые саашадаа зарлажа байхые тэрээндэ хабаадагшад хүсэбэ.

И. Пасеек.

НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИДЭ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАЛСАХА

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой һаяшаг болоһон пленум дээрэ «Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлдэ профсоюзна организацинуудай хэр зэргээр хабаадажа байһан» тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай нютагуудтахи организацинууд партиин XIX съездын документнүүдые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гениальна зохёолые ба һунгалтануд тухай Дүримые һунгагшадай дунда үргэнөөр тайлбарилжа байна. Профсоюзай 1500 үлүүтэй гэшүүд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, газетэ уншажа үгэнэ. Профсоюзна организацинуудай хүсөөр һүүлэй үедэ хамта 432 лекци ба элидхэл уншагдаа. Тэрээндэнь 13 мянга шахуу хүн хабаадаа. Илангаяа Кяхтын, Заиграйн, Курумканай, Кударын, Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын, Прибайкальскын, Кабанскын ба бусад аймагуудай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай айкомууд һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, профсоюзай Заиграйн айком (түрүүлэгшэнь нүхэр Карпуков) һүүлэй үедэ һунгагшадай дунда 10-аад лекци ба элидхэл, 70-аад хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Тэрээндэнь 1000 шахуу хүн хабаадаа. Энэ аймагта тус союзай олон гэшүүд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Эрхим агитаторнууд нүхэд Соболев, Лущиков болон бусад ажалшадай дунда хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Союзай обком уранһайханай самодеятельностиин суглуулагдамал коллектив эмхидхээ. Тус коллектив мүнөө городой агитпунктнуудта ба һунгуулиин участогуудта концертнүүдые табина. Мүн профсоюзай Кяхтын, Курумканай айкомууд уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдые эмхидхэжэ, һунгагшадта концертнүүдые харуулна.

Гэхэ зуура, профсоюзай зарим айкомууд нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөө һулаар ябуулна. Илангаяа союзай Ториин, Хориин, Иволгын айкомууд, Министрнүүдэй Соведэй Ажахын управлениин местком ба бусад һунгагшадай дундахи ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Эдэ профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Боборикин, Дымбрылов, Раднаев, Плюснина агитационно-ниитын хүдэлмэридэ анхаралаа багаар табидаг, тэрэниие халирхай һулаар хүтэлбэрилдэг байха юм.

Улаан булангуудые, нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэхэ, культурно-гэгээрэлэй горьтойхон хүдэлмэри хэхэ дүүрэн арга боломжотой аад, зарим профсоюзна организацинууд, тэдэнэй тоодо Яруунын, Бичурын, Иволгын айкомууд энэ хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулнагүй.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой VII пленум болбол ниитэ-политическэ хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абахыень профсоюзна организацинуудые уялгалһан байгаа.

Профсоюзна организацинууд болбол пленумэй энэ тогтоолые заатагүй бэелүүлхэ коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө агитаци үргэнөөр ябуулха зэргэтэй.

Ц. Цыдыпов, гүрэнэй эмхи зургаануудай союзай обкомой түрүүлэгшэ.

Колхозой агитаторнууд

Хориин аймагай Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 16 агитатор хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Агитаторнууд малшадай ба таряанажалай бригаданууудай хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэрилжэ байһан газарнуудта, колхознигуудай гэртэ ошожо, партиин XIX съездын директивэнүүд тухай, Сталинска Конституци ба советскэ һунгуулиин системэ тухай темэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Агитаторнууд МТФ-е даагша Д. Лобсанова, ветфельдшер Б. Дамбиев, багша Г. Митыпов гэгшэд колхозойнгоо ажахын хүгжэлтые ба тэрэнэй болбосон түхэлтэй болоһониие харуулалсан, хөөрэлдөөгөө һонирхолтойгоор үнгэргэнэд. Һүүлэй жэлнүүдтэ тус колхозой центр—Баруун Хасууртай нютаг танигдашагүйгөөр хубилаа. Эндэ олон гэр байшангууд баригдаа, шэнэ үйлсэ нэмээ, радиоузел ба электростанци шэнээр баригдажа ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө колхознигуудай гэртэ ба улицануудаар «Ильичын» лампочканууд яларна, тэдэнэр гэртээ һуугаад Эхэ оронойнгоо столица — Москваһаа, мүн Улан-Удэһээ радиодамжуулгануудые шагнадаг болоо. Мүн электрын хүсөөр хүдөө ажахын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд механизацилагдаһан байха юм.

Колхозой табанжэлэй перспективнэ түсэбэй ёһоор артелиин малай фермэнүүдэй ба үйлэдбэриин бусад участогуудай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд электрын хүсөөр механизацилагдаха, байрын гэрнүүд олоор баригдаха юм гэжэ агитаторнууд колхознигуудые баясуулна.

Н. Улусова.

Культурын байшангай агитбригада

Иволгын аймагай культурын байшангай агитбригада һунгагшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхын тула колхозуудта гараба.

Концертынгээ урда тээ тус бригадын гэшүүн комсомолец Налётов «СССР-эй гражданинуудай эрхэ ба уялганууд» гэһэн темээр лекци уншаха байна.

Б. Сотнич.

ҺУНГУУЛИИН ХУУЛИ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

„Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ"

1953 оной февралиин 22-то Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгалта болохо байна. Советскэ арад Агууехэ Сталинска Конституциин үндэһөөр гүрэнэй засагай нютагай органуудта дүрбэдэхеэ һунгахань.

Сталинска Конституциин арюун принципүүдтэ түшэглэһэн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха тухай Дүримэй ёһоор гражданин бүхэн һунгаха ба һунгагдаха эрхэеэ бодото дээрэнь бэелүүлхэ гүйсэд аргатай.

Советскэ һунгуулиин системэ дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ мүн. Энэ системэ хадаа гражданинуудай һунгаха эрхэнүүдые ямаршье талаарнь хизаарладагагүй юм. — Һунгалтанууд хадаа һунгуулиин бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ эрхэнүүдэй үндэһэн дээрэ нюусаар голосовалжа үнгэргэгдэдэг.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха Дүримэй ёһоор, ухаа дутуутай хүнүүдһээ ба һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүдһээ бэшэ, 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд һунгалтануудта хабаадаха эрхэтэй.

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитет тус Соведэй территори дээрэ һуужа байһан ба һунгалтын эрхэтэй бүхы гражданинуудые һунгагшадай списогуудта оруулдаг.

Һунгагшадай списогууд болбол городуудта городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районууд боложо хубаагдаһан городуудта районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта — сомоной, сельскэ ба поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр табигдадаг.

Һунгалтануудай болохоһоо 30 хоног урид һунгагшадай списогууд ниитэ зоной харахын тулада үлгэгдэнэ. Энэнь фамили, нэрэ, обогынгоо хэр зүбөөр бэшэгдэһые һунгагшадай шалгахадань ехэ туһа хүргэнэ.

Советскэ һунгуулиин хуули хадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бүхы гражданинуудые хабаадуулхые, һунгагшадай списогэй тунхаглагдаһан ба һунгалтын үдэр хоёрой хоорондохи турша соо өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн гражданинуудые мүн лэ һунгалтануудта хабаадуулхые хараална.

«Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» 20 статья соо «һунгагшадай списогэй тунхаглагдаһан ба һунгалтын үдэр хоёрой хоорондохи турша соо өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн һунгагшадта ажалшадай депутадуудай Соведэй тусхайта гүйсэдхэхэ комитет болбол Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтооһон формоор, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» үгэхэ ба һунгагшадайнгаа список дээрэ—«гараа» гэжэ тэмдэглэхэ ёһотой; һунгагша болбол шэнэ газарта (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) ошоод байхадаа, «голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгые» харуулаад, һунгагшадай списогтэ оруулагдаха зэргэтэй» — гэжэ хэлэгдэнэ.

«Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» һунгагшын бэшэмэл гү, али үгөөрөө хэлэһэн мэдүүлгын ёһоор, ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын ба секретариин гар табилгатайгаар үгтэнэ.

Бүри томонууд городуудта, һунгагшадые эрхим һайнаар хангахын түлөө «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгые» ажалшадай депутадуудай Соведэй городской, районно гүйсэдхэхэ комитет ба мүн һунгуулиин участогта городской, районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй эльгээһэн тусхай түлөөлэгшэ үгэхэ эрхэтэй.

Сэрэгэй частьнуудта ба сэрэгэй соединенинүүдтэ «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» сэрэгэй частиин гү, али сэрэгэй соединениин командирай гар табилгатайгаар үгтэнэ.

«Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» хадаа өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн, ямаршье ондоо газарта саг үргэлжэ гү, али саг зуураар байхадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха эрхэеэ эдлэхэ арга боломжые һунгагшада үгэһэн документ мүн.

Шэнэ газарта байхаар ерэһэн һунгагшын һунгалтын үдэр ямаршье һунгуулиин участогта ошоод, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» ба нюурайнгаа үнэмшэлгые харуулхадань һунгуулиин участково комисси тэрэниие һунгагшадай списогтэ оруулха ёһотой. Тиихэдэнь тэрэ хүн һунгуулиин бюллетень абаад, бултанда адляар һунгалсаха эрхэтэй.

Һунгалтын үдэр холын аян замай пассажирска поездо ябаһан СССР-эй гражданинууд «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгөөрөө» эдэ поезднуудта байгуулагдаһан һунгуулиин участогуудта һунгаха байна.

Һунгагшадай списогэй тунхаглагдаһанай һүүлээр эмнэлгын газарта ороод, һунгалтын үдэр болотор тэндэ байһан зон «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгөөр» һунгуулида хабаадалсана.

Хэрбээ эмнэлгын газарта ороһон һунгагша хадаа «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» өөрөө абажа шадахагүй байгаа һаань, ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет тэрэнэй захяагаар «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгые» почтоор гү, али тэрэнэй этигэмжэтэ нюуртай эльгээхэ ёһотой.

Һунгагшадай списогэй тунхаглагдаһанай һүүлдэ, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэгүйгөөр» шэнэ газарта байхаар ерэһэн һунгагшад хадаа имагтал ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэреэр һунгагшадай списогтэ оруулагдадаг.

П. Щербаков.

Малай үбэлжэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха

Малаа тураангүйгөөр, нэгэшье толгой үхүүлэнгүйгөөр ондо оруулхын түлөө тэмсэе

Тэжээл гамгүйгөөр гаргашална

Малые үбэлэй байрада оруулжа илhээр дүрбэн hара боложо бай-а. Колхозой малшадай нниитынгээ алда үнэн сэдьхэлээрээ hайнаар ндажа, тэжээлыень зүбөөр гар-шалаа hаань, малай үбэлжэлгэ абол hайнаар үнгэргэгдэнэ гэжэ ида жэлнүүдэй дүршэл харуулна. Хэлэгдэhэниие Яруунын аймагай аленковой нэрэмжэтэ колхо-й дүй дүршэл дээрэ абаад харая. ус колхозой фермэнүүдтэ ма-й харууhан hайнаар эмхидхэг-нхэй, тэжээлынь зүбөөр ба гам-йгаар гаргашалагдана. Тиимэhээ лнуудынь гарзалаагүй. Мүн ту-han ба дундаhаа доошо хүсэтэй лоhон малнууд байхагүй. Эндэ элжэлгын урда тээ малай тэжээ-й запас байгуулагдажа, гүүртэ-үүд, отаранууд ба фермэнүүдтэ эргдэhэн байгаа. Эндэхи алшад малаа саг соонь уhалдаг, жээлынь кормушканууд ба ясли-үүд соо хэжэ эдюулдэг юм. Мал-ад малайнгаа тэжээлые зүбөөр химгадан гаргашална, нэгэшье лограмм үбhэеэ үнэтэй дээрэ олоно.

Үнгэрэгшэ зунай үбhэ хуряалгын дэ энэ колхозой гэшүүд, малшад итынгээ малые тэжээлээр ханга-н тулада оролдожо, үбhэ ехээр hаhан, 147 тонно силос, 1800 цент-р шэмэтэ тэжээл бэлэдхэhэн бай-а. Мүн 3500 центнер соломо, 73 центнер зелёнко бэ-дхэгдэнхэй. Мүнөө тус кол-зой олохон гүүртэнүүд ба отаранууд балансын ёhоор гарга-шалжа, хэдэн зуугаад центнер үб-hэ тэжээлээ алмаhан байна. Жэ-шээлхэдэ, хониной № 6 отарые даагша, сомоной Сэведэй депутат нүхэр М. Жалсановагай отара үбэл-жэлгын эхинhээ хойшо 220 центнер үбhэ алмаба. Мүн тэрэшэлэн, МТФ-гэй hубай малай гүүртые даагша нүхэр Б. Базаровай хаража бай-hан мал жэлhээ жэлдэ тобир тарганаар ондо ородог бэй-на. Мүнөө нүхэр Базаро-вай гүүртэ 900 центнер үбhэ эдихын орондо 640 центнер эдижэ, 260 центнер үбhэ алмаба. Мүн эн-дэхи бусадшье гүүртэнүүд ба ота-ранууд малайнгаа тэжээлые баhал зүбөөр гаргашалдаг байна. Мален-ковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүү-дэй эршэтэ ажалай ашаар 1952 ондо ниитын мал үсхэбэрилхэ гү-рэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргэгдэнхэй. Мүнөө энэ колхоздо малай үбэлжэлгэ муу бэшээр үн-гэргэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, тус аймагай оло-хон колхозууд малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэhэн, олон малаа турааhан ба малайнгаа тэжээлые нормоhоо үлүүгээр гаргашалhан байха юм. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм», «Улаан туяа» ба Карл Маркс-сын нэрэмжэтэ колхозууд үбhэ тэжээл эзэн бусаар гаргашална, тэрээндэ ямаршье хиналта хэнэгүй. Малай үбэлжэлгын эхилхэhээ хойшо эдэ колхозууд 300—500 центнер үбhэ тэжээл нормоhоо үлүүгээр гаргашалба. Эдэ колхо-зуудта кормушканууд ба яслинууд түхеэрэгдээгүй дээрэhээ үбhэн ма-лай хүл доро хаягдажа үгтэнэ, кормозапарнигууд ашаглагданагүй.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө холо дүүргээгүй мүртөө эдэ колхо-зуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Подшивалов, Бадмаев, Гом-боев гэгшэд саhанай оро-тор таряагаа хуряажа дууhан-гүй, нилээд ехэ хэмжээнэй соломо ба зелёнко саhанда даруулhан ба малда гэшхүүлhэн, эдюулhэн бай-ха юм.

Мүн тэрэшэлэн XVII партконфе-ренциин ба Ленинэй нэрэмжэтэ кол-хозуудта малай үбэлжэлгэ хангал-тагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ колхозуудай гүүртэнүүд ба отара-нуудта үдэр үдэр соонь малда эдюулхэ хэмжээтэйгээр үбhэ тэжээл асарагдана. Тус аймагай территори дээрэ энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр саhан орожо, ехэхэн хэмжээнэй соломо ба зе-лёнко саhанда дарагдаа. Теэд эн-дэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ тэжээл хуряахын тула эртээн-hээ хэмжээ абаагүй, үбэлэй хүйтэн-дэ дээрээ ортоhон байгаа. Ушар иимэhээ малайнгаа үбэлжэлгые эм-хитэйгээр үнгэргэхын тулада айма-гай хүтэлбэрилхы органууд ба колхо-зуудай хүтэлбэрилэгшэд бии байhан дутагдалнуудаа ябуул усадхажа, зохихо хэмжээ энэ гэhээр абаха ёhотой.

П. Содбоев.

Хоёр ондоо байдал

Мухаршэбэрэй аймагай Харашэ-рэй сельсоведэй «Победа» колхоз алажал хүгжөөлгын талаар таба-ахи табанжэлэй түсэбөөр хүдөө ахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда бигдаhан гол шухала зорилгые элүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэм-хэ байна. Түбхын түрүүн ма-айнгаа үбэлжэлгые жэшээтэ hай-аар үнгэргэхэ хэрэгтэй гэжэ зүбөөр олтоhон тус колхозой гэшүүд энэ ухала кампани муу бэшээр элдхэhэн байгаа. Эбэртэ бодо алай фермэдэ тугалай байра ни-эд үргэдхэглэhэн, үнеэдэй тугал-ха таhалга эртээнhээ түхеэрэг-hэн байна. Үбhэ тэжээл шэрэлгэ хидхэгдэжэ, тэжээлэй ехэ запас йгуулагданхай. Бүхы үнеэд бүлэг-лэгөөрөө хубаарилагдажа, hаали-дта даалгагдаhан ба үбэлжэлгые йнаар үнгэргэхын, малай харуу-лга, эдеэлүүлгые hайжаруулхын лөө тэдэнэй хоорондо социалис-ческэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэ-улэгдэhэн байха юм. МТФ-е агша нүхэр Галендухин мүрысөө тэлбэрилэн, тэрэнэй дүнгүүдые үдэр бүри гаргажа, малшадай үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэнэ. Мүрысөөндэ hаалишан Варвара Петрякова тү-рүүлжэ ябана.

Гэбэшье, Зандинай сельсо-ведэй Калининай нэрэмжэтэ кол-хоз малайнгаа үбэлжэлгые тон муугаар үнгэргэжэ байна. Хониной-товарна фермэдэ хурьгадай байра уйтан ба шиигтэй байха юм. Ха-рууhалга эдеэлүүлгын мууhаа бо-ложо, хонид ехээр турана ба гар-зална. Фермэдэ олон хүдэлмэришэд дутуу, үбhэ тэжээл саг соогоо шэрэгдэдэггүй байна. Тиимэhээ шанга хүйтэнэй ба бур-даhа шуурганай болоходо малай даараха, тураха ба гарзалха аюул тохёолдоно. hүнэй-товарна фермэдэ мүн лэ иимэ байдал үзэгдэнэ. Үбhэ тэжээл шэрэлгэ дээрэ оройдоо 4 хүн ба 6 мори шарга хүдэлмэрил-нэ. Энэ шалтагаанhаа үдэр соо 12 шарга үбhэ ба соломо асарагдаба-шье, тэрэ үдэртөө малда эдюулэг-дэжэ дууhадаг байха юм. Фермэдэ үбhэнэй нэгэшье центнер запас байхагүй. Соломо шэрэлгын зарим-даа таhалдуулагдадаг дээрэhээ тус фермэдэ үбhэн үлүү ехээр гарга-шалагдаа. Иимэ байдал саашадаа удаан тэсэшэгүй.

Гадна, малайнь байранууд наг шэбхэhээ саг соогоо сэбэрлэгдэнэ-гүй, хорой хото соогуурнь тон hа-лан муухай байха юм. Малшадай дунда ажалай журам hулаар сахиг-дана. Зарим малшад хүдэлмэридөө хожомдоно. Мүн эндэ социалисти-ческэ мүрысөөн мүнөө хүрэтэрөө эмхидхэгдээгүй байhаар.

Малай үбэлжэлгэдэхи эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын түлөө колхозой правлени ба тэрэнэй тү-рүүлэгшэ нүхэр Овчинников, пар-тиина организаци ба тэрэнэй секре-тарь нүхэр Калашников гэгшэд ямаршье хэмжээ абанагүй, hанаа амархан hууhан зандаа.

М. Красинская.

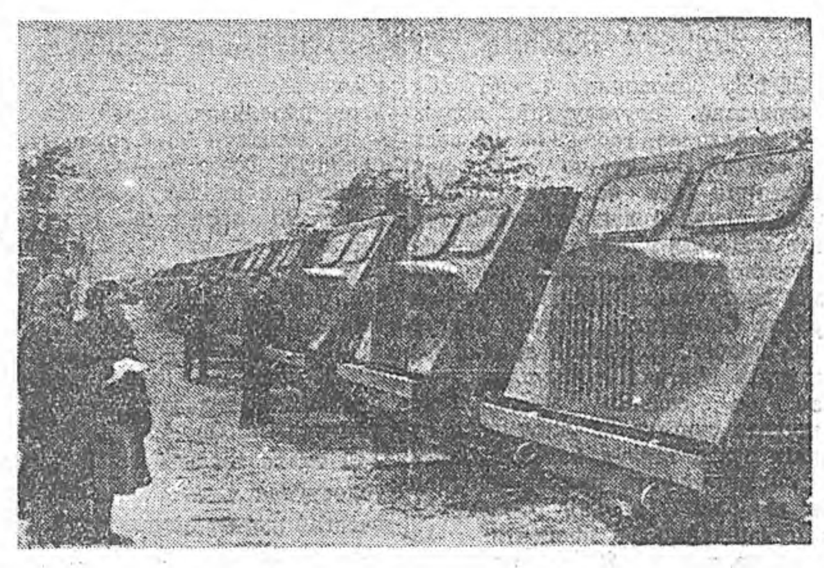
Малаа hайнаар ондо оруулжа байна

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхо-й (Бичура) тэмо үүлтэрэй хони-й-товарна фермын коллектив бэлжэлгые hайнаар үнгэргэжэ айна.

Партиин XIX съездын шиидхэбэ-ринүүдээр зоригжоhон хонишод фермынгээ дэргэдэ үбhэ тэжээлээ шэрэжэ асараад, хонидоо hайнаар эдеэлүүлдэг, минеральна тэжээл нэмэжэ үгэдэг ба үдэртөө 2 дахин уhалдаг байна. Хонидойнь байра дулаан, сэбэр байдаг.

Мүн тус фермын хонишод түл абалгые hайн бэлэдхэлтэйгээр үг-тээ. hүүлэй мэдээгээр 68 хурьга абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Бригадир Прасковья Игум-нова, хонишод Е. Самокрутова, В. Монастырщина гэгшэдэй стахановска ажалаар эдэ амжалтанууд түйлагдана.

М. Фалилеев.

Белоруссиа ССР. Минскэ тракторна заводой ашаа тээлгын талмай дээрэhээ «КТ—12» гэжэ модо таллуулдаг тракторнууд үдэр бүри ороной зүг бүхэндэ эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой талмай дээрэhээ эльгээгдэхэеэ бэлэдхэгдэhэн тракторнууд. ТАСС-эй фотохронико.

НОМУУДЫНЬ ОЛОШОРНО, УНШАГШАДЫНЬ... ҮСӨӨРНЭ

Зэдын аймагай центр—Петропав-ловка тосхондо аймагай библиотекэ бии болоhоор үнинэй. Энэ библио-текэ жэл бүхэндэ гүрэнhөө мүнгэ абажа, элдэб номуудаар нэмээгдэ-нэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ хэрэгтэ 5 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Энээнэй эсэстэ библиотекын номуу-дай тоо 8 мянгаhаа үлүү болоо.

Зүгөөр библиотекын хүдэлмэрие hайжаруулха гээшэ гансал номуу-дай тоо олошоролгоор дүүрэхэгүй байhаниинь хэндэшье элитэ ха юм. Энэ талаар нёдондонойнь хүдэлмэ-риhөө зарим тэды жэшээнүүдые абажа харая. Бүхэли жэл соо ун-шагшадай ганса конференци үнгэр-гэгдэhэн аад, тэрээндэнь үсөөхэн хүн хабаадалсаа. Гоголиин үдэрнүүд-тэ зорюулагдаhан литературна нэгэ ьечер болоо hэн. Уншагшадай дун-да бэшэ ямар нэгэн хэмжээ-ябуул-ганууд хараалагдаашьегүй, эмхид-хэгдээшьегүй. Энэ библиотекын хү-дэлмэрилэгшэд уншагшадайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаггүй, шэнэ ерэhэн hонир-холтой номуудые hайщаан дурад-хадаггүй байха юм. Хүнэй ном эрижэ ерээ hаа үгөөд лэ, үгы hаа үгы, миил библиотекэ соогоо тэдэ-нэр hуужа hуудаг юм.

Эгээл иимэ дээрэhээ 1952 оной эхиндэ 640 уншагшадтай байгаа hаа, тус библиотекэ 1953 оной эхиндэ 618 уншагшадтай болошо-hон байба.

Библиотекын уншагшадай списо-гые ажаглан харахада, ехэнхидээ дунда hургуулиин hурагшад ба баг-шанар байха юм. Партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, врачууд, финансова хүдэлмэрилэгшэд болон бусад интеллигенци эндэhээ ном абажа уншадаггүйнь тон гайхал-тай. Али тэдэнэр гэр гэртээ баян библиотекэнүүдтэй болоо юм гү, али шэнэ номуудаар hонирхоногүй гээшэ гү?

Манай hанахада, энээнэй шал-тагааниинь ондоо. Юуб гэхэдэ, эн-дэхи культурна гуламта болохо аймагай библиотекэ соо ороходо зүдэрүү хүйтэн, номуудынь тооhо шоройдо дарагдашанхай, хэхэ га-заргүй дээрэhээ элдэб газетэ, жур-налнууд пол дээрэ обоолоотой хэб-тэнэ. Энэ библиотекые даагша нү-хэр А. Игнатович өөрынгөө хүдэл-мэри тухай иигэжэ хөөрэнэ:

—Би энэ библиотекые даагшаар дүрбэдэхи жэлээ хүдэлмэрилнэб. Ажалаа hайнаар эмхидхэхэ тухай хэды оролдобошье, гансаараа өөд-тэй юумэ хэжэ шаданагүйб. Айм-гүйсэдкомой культурна-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таhаг (даагшань нүхэр Д. Сухнев) манай хүдэлмэреэр hо-нирходоггүй, хайшан гэжэ элдэб хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ тухай зүбшөөл үгэдэггүй юм.

Аймагай библиотекын хүдэлмэ-рие hайжаруулха тухай, советскэ литературын эрхим зохёолнуудые арад зоной дунда үргэнөөр нэбтэ-рүүлхэ тухай партиин Зэдын айком, тэрэнэй агитаци ба пропагандын таhаг (даагшань нүхэр И. Федо-ров) бодото hаналаа табиха ёhо-той.

Д. Доржиев.
«Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Уншалгын байшан соо

hаяхан Хориин аймагай Үдын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ кол-хоздо уншалгын байшан нээгдэбэ. Тус байшан соо ороходо, ханануу-даарнь вождьнорэй портредүүд, элдэб лозунгнууд, нютагай Сове-дүүдтэ hунгаха hунгалтанууд ту-хай Дүрим хадаатай байна. Эндэхи библиотекэдэ 400 гаран элдэб но-муудба брошюранууд бии. Энэ байшан найман ондоо газетэнүү-дые, 5—6 янзын журналнуудые абадаг. Гадна, шатар, домино бии. Колхознигууд сүлөөтэй сагтаа эн-дэ ерэжэ, газетэ, журнал уншажа, шатар доминогоор наадажа, куль-турнаар амарна. Энэ байшангые даагшаар Намжилма Дылыкова хүдэлмэрилнэ. Холын фермэнүүдтэ ажалладаг колхознигуудые ханга-хын тула 2 нүүдэл библиотекэ эм-хидхэгдээ. Нүхэр Дылыкова зарим номуудые малшадта уншажа үгэ-дэг гү, али удхыень хөөрэдэг юм.

Нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтануудай урда тээхи үдэр-нүүдтэ уншалгын байшангай хүдэл-мэри улам hайжараа. hаяхан эндэ уранhайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэгдээ. Тус кружогой-хид hунгалтын үдэр концерт таби-ха юм. Б. Батуева.

Редакцида ерэhэн бэшэг

Зүндэнь орхижо болохогүй хэрэг

Тоосоото ба тоосоото-hунгуулиин суглаануудта бэлэдхэл Байкало-Кударын аймагай колхозуудта тон муугаар ябуулагдана. Аймгүйсэдко-мой хүдөө ажахын таhагай зохёо-hон ба ажалшадай депутадуудай ай-магай Соведэй гүйсэдкомой батал-hан графигай ёhоор байгша оной февралиин 15 болотор аймагай бү-хы колхозуудта тоосоото ба тоосоо-то-hунгуулиин суглаанууд үнгэргэг-дэхөөр хараалагдаhан байгаа.

Гэхэтэй хамта, мүнөө нэгэшье колхоз жэлэйнгээ тоосоо табижа дүүргээдүй байха юм. Иимэ ехээр удааралга ба нобшоролго «колхо-зуудта бухгалтерскэ тоо бүридхэлэй гээгдэнги ба шалгалтын комисси-нуудай муугаар хүдэлмэрилhэн дээ-рэhээ болоо» гэжэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагые даагша Ре-мешевский, ахалагша инструктор-бухгалтер Ипатьев гэгшэд тайлба-рилнэ.

Ворошиловай (Корсаково) нэрэм-жэтэ колхоздо бүхэли жэлэй турша соо нэгэшье шалгалта хэгдээгүй, «Путь коммунизма» ба Шаргинскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта гансахан лэ кварталай hүүлээр шалгалта хэгдэhэн байна. Тиихэдэ аймагай бусад колхо-зуудта жэл соо 2—2 шалгалта хэг-дэhэн болобошье, шалгалтын ко-миссиин нэгэшье акт аймагай хүдөө ажахын таhагта эльгээгдээгүй.

«Колхозуудай финанснуудые ба тоо бүридхэлые гүримшүүлхэ ту-хай» СССР-эй СНК-гэй 1935 оной мартын 27-ной тогтоолой ёhоор, ай-магай хүдөө ажахын таhагуудые даагшад колхозуудай финансые ба тоо бүридхэлые жэлдээ 2-hоо үсөөн бэшэ документальна шалгаха, кол-хозуудай бүхы финансова байдалые жэлдээ 1 дахин документальна шалгаха ба энэ хүдэлмэридэ МТС-үүдэй болон «Госбанкын» аймагай конторонуудай бухгалтернуудые ха-баадуулха уялгатай байгаа. Теэд Бай-кало-Кударын аймагай хүдөө ажа-хын таhаг энэ тогтоолые хангалта-гүйгөөр дүүргэнэ. Тус таhаг оройдоо гансахан «Путь коммунизма» кол-хоздо нэгэ документальна шалгал-та, ажалай эмхидхэл ба баталаг-даhан договорнууд гэхэ мэтэ асуу-далнуудаар целевой миил 3 шал-галта гурбан колхозуудта үнгэргэ-hэн байна. Колхозуудай шалгалтын комиссинуудтай хүдэлмэри тэрэшэ-лэн ябуулагдаагүй.

Гадна, жэлэйнгээ тоосоо табиха хэрэгтэнь туhалхын зорилгоор кол-хозуудта аймагай хүдөө ажахын та-hаг нэгэшье бухгалтерые эльгээгээ-гүй. Тэрэшэлэн АСХО-гой ахалагша инструктор-бухгалтер Ипатьев кол-хозуудта ошожо, жэлэйнгээ тоосоо табилгадань туhалхые оролдоногүй.

Ц. Ринчино.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Бэе бэедээ найдаад hуужа байхадань"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын январиин 14-нэй номерто толилогдоо hэн. Тус статья соо Заиг-райн аймаг дотор бурят-монгол литературна хэлэ шудалха, ород алфавит дээрэ зохёогдоhон бурят-монгол үзэг бэшэгтэ зониие hурга-ха тухай БМАССР-эй Министрнүү-дэй Соведэй ба партиин областной комитедэй тогтоол hулаар бэелүү-лэгдэнэ гэжэ хэлэгдэhэн байгаа.

Тус статья аймсоведэй гүйсэдко-мой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэг-дэжэ, газетын шүүмжэлэл зүб гэ-жэ тоологдобо. Статья соо заагда-hан дутагдалнуудые усадхаха та-лаар зохихо хэмжээ абтаа. Манай редакцида КПСС-эй айкомой про-паганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр Ключеровэй мэдээсэhэ-нэй ёhоор бурят-монгол үзэг бэшэг бага мэдэхэ ба мэдэхэгүй хүнүүдэй тоо бүридхэл хэгдэжэ, тэдэ-ниие бултыень ном бэшэгтэ хүсэд hайнаар hургаха хэмжээ-ябуулга-нууд хараалагдаhан байна.

„Эмхи гуримгүй чайна"

Манай газетын январиин 4-нэй номерто иимэ гаршагтайгаар толи-логдоhон статья соо Торчин аймпотребсоюзай Доодо-Торичн тосхо-ной чайнын коллектив нобшо hу-лаар ажаллана, чайна соонь эмхи гуримгүй, эдеэ хоолойнь ассортимент үсөөн гэжэ ба бусад дутагдалнууд заагдаhан байгаа.

Статья соо хэлэгдэhэн баримта-нууд шалгалтаар булта тодоржо, элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ аб-таа. Тус статья аймпотребсоюзай правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, чайные даагша нүхэр Поломошновто хүдэлмэриинь дутаг-далнууд тухай заагдаhан байна. Мүнөө тус чайнын хүдэлмэри hай-жаржа, мүн гомодол ба дурадхал-нуудай дэбтэр бии болгогдоо. Энээн тухай манай редакцида аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Очиров мэдээсэбэ.

Арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэхэ

☆ ☆

(Тоосоото суглаанhаа)

☆ ☆

hаяхан Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тоосоото суглаан боложо үнгэрбэ. Үнгэр-hэн жэл соо колхозой хэhэн ажалай дүн эндэ харагдаhан бай-а.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов тоосоото элидхэл хэхэ зуураа, 1952 ондо ниитын ажахын нилээд хүгжэhые тэмдэглэ-э. Колхознигуудай оролдосото ажалай ашаар ороохото культу-рануудай ургаса хуряалга 1951 онойхидо орходоо 9,2 центнерээр ехэ боложо, бүхы таряалангай гек-тар бүриhөө дунда зэргээр 12 цент-нер ургаса хуряагдаhан байна. Мүн хүдөө ажахын бусад культурануу-дай баян ургаса хуряагдаа.

Колхозой ажахын гол hалбари болохо малажал нилээд хүгжөө. Малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб эбэртэ бодо малаар, гахайгаар, шубуугаар 100 процент, хони ямаагаар 99,4 процент дүүргэгдээ. Мүн ниитын малhаа ашаг шэмэ абалгын горьтойхоноор дээшэлhы-нь тэмдэглэхэ шухала. 1951 оной-хитой сасуулхада hаамхай үнеэн бүриhөө hү haалга 66 процентээр дээшэлээ. Тиихэдэ хониннhоо ноохо хайшалан абалга нилээд ехэ боло-hон байна.

Малажалай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлжэ, 1951 онойхидо орходоо хүдөө ажахын нилээд ехэ продукт-нууд гүрэндэ тушаагдаhан байна. Энээнтэй хамта колхозой мүнгэн олзо горьтойгоор дээшэлээ. 1952 ондо колхоз малажалай продукт-нуулhаа, мүн огородhоо 257847 түхэриг (1951 онойхитой сасуулха-да 89690 түхэригөөр үлүүлнэ) олзо доход абаа. Энээнэй ашаар урда жэлнүүдэйхидэ орходоо гурба да-хин үлүүтэй мүнгэн ниитын хубааг-дадаггүй фондо оруулагдаhан байна. Мүн ниитын ажахын хүг-жэлтэ колхознигуудай ажалта үдэртэ натуральна продуктнууд ба мүнгэ ехээр хубааха арга ол-гоо. Колхознигууд нэгэ ажалта үдэртөө 4 килограмм ороохо, 87 мүнгэ хубааhан байна.

Колхозой правлени ниитын ажа-хые хүгжөөхэ хэрэгтэ доторойнгоо арга боломжо хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй, партийна ба советскэ органуудай болон хамтын суглаа-най заабаринууд ба шиидхэбэри-нүүдые хүсэд бэелүүлээгүй байгаа.

Элидхэлшын hүүлдэ түрүүлжэ үгэ абаhан колхозник нүхэр Ива-нов манай республикын колхозууд-та парти, правительствын үзүүлжэ байдаг анхарал оролдолгын ашаар ниитын баялигай жэлhээ жэлдэ ургажа байhые тэмдэглэбэ.

—Нэгэ жэл соо бүтээhэн ажалаа эрьежэ хараад, колхозойнгоо ажа-хын дам саашаа хүгжэжэ байhы-ень мэдэхэдээ, энэ үдэрhөө хойшо бүри урмашан ажаллаха зориг тү-рэнэ. Бидэнэр бултадаа бүри эмхи-тэйгээр, оролдосотойгоор хүдэлмэ-рилөө hаа, үшөөшье ехэ амжалта-нуудые түйлаха байгаабди. Хэрбээ бригадануудаа колхозой правле-ниин түрүүлэгшэ нүхэр Балдановай шадамараар ударидажа, ажал хү-дэлмэриень гүнзэгыгөөр шэнжэ-лэн хүтэлбэрилhэн байгаа hаань, ороохото культурануудай га бү-риин 12 центнер бэшэ, харин 15—16 центнер ургаса хуряаха арга боломжонуудтай байгаабди. Үнгэр-hэн жэлдэ нүхэр Лубсановай хү-тэлбэрилдэг таряанажалай брига-дынхид колхозой правлениин зүг-hөө хиналта шалгалтын hула бай-hан дээрэhээ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые дүүргээгүй, хабарай тарилгын үе-дэ агротехникын заабаринуудые бүдүүлигээр эбдэдэг байгаа. Энэ бригадынхид полинууд дээрээ наг шэбхэ багаар гаргаhан мүртөө тэрэ-нээ үжөөжэ, үйрүүлжэ, газарай хүрьhэндэ хүсэдөөр оруулаагүй, тэрэ зандань шахуу орхижорхиhон байха юм. Энэ ушарhаа хэhэн үтэгжүүлгэнь ургаса дээшэлүүлгэ-дэ өөдтэй туhа болоогүйнь мэдээ-жэ,—гэжэ нүхэр Иванов мэдүүлбэ.

Удаань үгэ хэлэhэн колхозой бухгалтер нүхэр Доржиев ажалаа бригадир нүхэр Лубсановай hу-лаар эмхидхэhыень, албан ту-шаалайнгаа хэрэгтэ тэрэнэй хой-рогоор хандадагыень тэмдэглэhэн байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэл-дэ ажал хүдэлмэридөө тэрэнэй хойрогоор хандаhанай гэмээр трак-торна бригадын хэhэн хүдэлмэри-нүүд саг болзортоо тушаажа абта-даггүй, зохихо документнүүдээр батадхагдадаггүй байжа, тэдэнэй хэhэн ажал олонхи ушарта шанар муутай байдаг hэн.

—Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэдые шагнаад байхадаа партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүү-дээр зоригжоhон манай колхозой гэшүүд ниитынгээ ажахые дам саа-шань хүгжөөхын тулада эрмэлзэ-нэ,— гэжэ партийна эхин организа-циин секретарь нүхэр Очиров хэлөбэ. Бидэнэр ниитынгээ ажахые хүг-жөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые ха-раалхадаа, партиин XIX съездын колхозно таряашадай урда таби-hан зорилгонуудые сүм хараадаа абажа, түсэблэхэ ёhотойбди.

Удаань тэрэ Үшөөтэйн МТС-эй хүдэлмэрие эрид хурсаар шүүм-жэлhэн байна. МТС-эй дирекци, тэрэнэй директор нүхэр Петинов малажалайнгаа ажал ехэтэй хү-дэлмэринүүдые механизацилха хэ-рэгтэнь колхоздо туhаламжа үзүү-лээгүй байна. Тэрээнhээ гадна, үн-гэрhэн жэлдэ МТС тэжээл бэлэд-хэхэ ба намарай пар хахалха та-лаар колхозтой баталhан догово-роо дүүргээгүй. Гэхэ зуура, колхо-зой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Балданов энэ дутагдалтай эбсэжэ, договорно уялгаяа дүүргэ-хэ тушаань МТС-эй дирекциhээ эрилтэ хэнэгүй.

Колхозой правлени ажалай жу-рам эбдэгшэдтэй саг үргэлжын тэмсэл ябуулха, тэдэниие хүмүү-жүүлхэ тушаа hаналаа хүсэд та-бинагүй гэжэ таряанажалай бри-гадын бригадир нүхэр Лубсанов шүүмжэлhэн байна. Колхоздо ажалай минимум олодоггүй хүнүүд бии. Гэбэшье, энэ дутагдалые усадхахын тулада колхозой правле-ниин зүгhөө ямаршье хэмжээн аб-танагүй.

—Манай колхозой малажал дээ-рэ үйлэдбэриин түрүүшүүл олон, —гэжэ ОТФ-е даагша нүхэр Сосо-ров хэлэбэ. Жэшээлхэдэ, хони-шон Жалсанова оролдосото ажа-лай ашаар, мүн хүдэлмэридөө тү-рүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар 1952 ондо 100 эхэ хониhоо 115 хурьга абаа. Теэд тэрэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл бэшэ малшадай дунда дэлгэрүүлэгдэжэ, олоной шадаба-ри болгогдоогүй. Энээндэ мүн лэ колхозой правлени зэмэтэй байха юм.

Тоосоото суглаан колхозой правлениин хүдэлмэрие юрэн-хыдөө хангалтатай гэжэ тоо-лоод, партиин XIX съездын шиид-хэбэринүүдые хараадаа абажа, ниитынгээ ажахын саашанхи хүг-жэлтые харуулhан тодорхой тог-тоол баталан абаа.

К. Зайцев.

Ленинград. Кировскэ заводто 1600 шахуу рационализаторска дурадхалнууд ба техническэ нарижуулганууд 1952 ондо нэбтэрүүлэгдэжэ, 21 миллионһоо үлүү түхэригэй алмалта заводто үгэбэ. Рационализаторнуудай тоодо механическа цехын шлифовальщик В. В. Толмачев оролсоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рационализатор В. В. Толмачев ба стахановка фрезеровщица В. В. Назарова гэгшэд ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Болгарида гүрэнэй засагай нютагай органуудта болоһон нэмэлтэ һунгалтануудай дүнгүүд

СОФИ, февралиин 4. (ТАСС). Ажалшадай депутадуудай окружной, околийска, городской ба сельскэ арадай Соведүүдтэ 1953 оной февралиин 1-дэ болоһон нэмэлтэ һунгалтануудай дүнгүүд тухай хуулита мэдээсэл мүнөө тунхаглагдаба. Окружной арадай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин хоёр, околийска арадай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин дүрбэн, городской арадай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин гурбан ба сельскэ арадай Соведүүдтэ һунгаха 61 округуудта нэмэлтэ һунгалтанууд болоһон байна.

Һунгалтануудта иимээр хабаадаба: окружной арадай Соведүүдтэ һунгагшадай 98,99 процентнь хабаадажа, тэдэнэй 99,91 процентнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын кандидадуудай түлөө голосуудаа үгөө; околийска арадай Соведүүдтэ—һунгагшадай 95,85 процентнь хабаадажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын кандидадуудай түлөө тэдэнэй 99,96 процентнь голосовалаа; городской арадай Соведүүдтэ—һунгагшадай 98,52 процентнь хабаадажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын кандидадуудай түлөө тэдэнэй 99,67 процентнь голосовалаа; сельскэ Соведүүдтэ—һунгагшадай 97,56 процентнь хабаадажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтын кандидадуудай түлөө тэдэнэй 98,40 процентнь голосуудаа үгөө. Болгариин арадай засагай нютагай органуудта нэмэлтэ һунгалтануудаар хамта дээрээ 70 депутадууд һунгагдаа.

Венгриин ажалшадай бэеын элүүрые сахихын түлөө оролдолго

БУДАПЕШТ, февралиин 5 (ТАСС). Венгерскэ арадай республика дотор жэл ерэхэ тудам медицинскэ эмхи зургаануудай тоо олон болоно. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ больничнэ койконуудай тоо 1100-гаар олон болоо; хэдэн шэнэ поликлиникэнүүд ба больницануудта отделенинүүд, тэрэшэлэн участково 40 амбулатори нээгдээ.

Гүрэнэй бюджедэй ёһоор элүүрые сахилгада бүхы мүнгэн зөөриинь 11,4 процент 1953 ондо гаргашалагдаха юм. Энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 901 миллион форинтоор ехэ болоно. Промышленна гурбан томо центрнүүдтэ шэнэ больницануудай барилга эхилхэ, хэдэ хэдэн городуудта шэнэ поликлиникэнүүд нээгдэхэ байна.

Советскэ Союзай жэшээгээр Венгридэ һүниин санаторинууд байгуулагдана. Мүнөө халалиг газарнуудта түрүүшын хоёр иимэ санаторинууд түхеэрэгдэжэ байна: Шикондада Комло городой шахтернуудай амарха 60 хүнэй ба Мишкольц-Тапольцэдэ Диошдьерскэ металлургическа комбинадай хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан 50 хүнэй амарха санаторинууд түхеэрэгдэжэ байна.

Хитадта техническэ кадрнуудые бэлэдхэлгэ

ПЕКИН, февралиин 4. (ТАСС). Техническэ кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадалда Хитад дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Һүүлэй гурбан жэлэй турша дотор Зүүн-Хойто Хитадай техническэ һургуулинууд доодо ба дунда мэргэжэлтэй олон мянган техническэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэжэ, предприятинуудта эльгээгээ гэжэ «Гунженьжибао» газетэ мүнөөдэр мэдээсэбэ. Мүнөө Зүүн-Хойто Хитадай техническэ һургуулинуудта 29 мянган хүн, 1950 онойхидо орходоо 8 дахин олон хүн һуралсана.

Аньшаньска металлургическа комбинадта техническэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэлэй амжалтанууд тухай газетэ мэдээсэнэ. Мэргэжэлтэ 4500 гаран хүдэлмэришэд — электрогагнууршад, слесарьнүүд, бетонщигууд ба бусад мэргэжэлтэд имагтал капитальна барилга хэхээр бэлэдхэгдээ.

Албано-Венгерскэ худалдаа наймаанай хэлсээн

ТИРАНА, февралиин 5. (ТАСС). Албаниин арадай республика ба Венгерскэ арадай республика хоёрой хоорондо 1953—1955 онуудта эд бараа андалдан абалсаха ба түлэхэ тухай худалдаа наймаанай хэлсээнэй Тиранада баталагдаһан тухай мэдээсэлые албанска газетэнүүд тунхаглаба.

Худалдаа наймаанай хэлсээн хадаа хоёр ороной хоорондо эд товар андалдан абалсалгые үргэдхэхэ ба тэдэнэй хоорондохи хани барисаа болон харилсан туһалалсалгые саашадань бэхижүүлхэ ябадалые хараална.

Албанска арадай республика хадаа Венгридэ мёд, хром арһа, тамхи, фруктнуудые үгэхэ байна. Венгри хадаа фабрично-заводской түхеэрэлгэнүүдые ба барилгын машинануудые, кабель, электропромышленностиин элдэб зүйлнүүдые, медикаментнүүдые, алюмини, ороохо таряа ба бусад товарнуудые Албанида худалдаха байна.

Польско арадай республикада модо тарилга

ВАРШАВА, февралиин 5. (ТАСС). Польско арадай республикын олониитэ модо тариха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Ой модоной ба байгаалиие хамгаалгын үдэрые» нёдондо үнгэргэлгын үедэ 13200 гектар үлүүтэй талмай дээрэ модонууд һуулгагдаһан байна. Энэ хүдэлмэридэ 250 мянга шахуу ажалшад хабаадаа.

Городууд, хүдэлмэришэнэй поселогууд ба тосхонуудые ногооруулха ехэ хүдэлмэри хэгдээ. 500 үлүүтэй километр утатай харгынууд ба үйлсэнүүдтэ модонууд таригдажа ногооруулагдаһан байна.

Марокkодохи байдал

ПАРИЖ, февралиин 4. (ТАСС). Франс пресс агентствын корреспондентын Рабатаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэтэлдэр 18 части Мароккодохи олонхи харгынууд дээрэ полицейскэ заставанууд ба сэрэгэй постнууд табигдаһан байна. Һуурин газарнуудта ороһон ба гараһан бүхы машинанууд постнуудта зогсоогдожо, документнүүд шалгагдадаг байгаа. Энэ хэмжээн тухай тайлбари үгэхэеэ хуулита нюурнууд арсаһан байна.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, февралиин 5. (ТАСС). Корейскэ Арадай Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани февралиин 5-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд ба Хитадай һайндуратанай частьнууд американо-английскэ интервентнүүдтэй ба лисынмановска сэрэгүүдтэй үсэгэлдэр хамгаалалгын байлдаануудые хэжэ үргэлжэлүүлээ. Арадай армиин зенитнэ артиллери ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 3 самолет унагааһан ба 2 самолёдыень гэмтээһэн байна.

Һунгуулиин хуулиин реакционно проектдэ Баруун Германида эсэргүүсэлгэ болоно

БЕРЛИН, февралиин 5. (ТАСС). Һунгуулиин шэнэ хуулиин проект боннско правительство һаяхан тунхаглаа. Аденауэрэй бүлэг хадаа энэ хуулиие хэрэглэн, болохоёо байһан һунгалтануудта Бундестагай бүри реакционно состав хангаха гэжэ бодомжолно. Хуулиин проект хадаа һунгагшадай эрхые саашадань хизаарлахаһаа гадна, боннско тулюур түйган конституцидашье эсэргүү байна.

Правительственна хуулиин проектые баталуулхагүйе ба реакциин энэ шэнэ ябуулгада сохилто үгэхые уряалан Баруун Германиин хүн зондо германска коммунистическэ парти хандаһан байна.

Правительственна хуулиин проектдэ бүхы хүн зон эсэргүүсэнэ. Олониитын эрилтэнүүд дээрэһээ, тэрэшэлэн зонхилхы лагерь дотор һунгалтын урда тээхи тэмсэлэй болоһоной эсэстэ Аденауэровска хуулиин проектые Баруун Германиин зарим газар нютагуудай правительствонууд буруушаана. Жэшээлхэдэ, Бавари гэжэ газарай нютагай правительство тус хуулиин проектые арсаһан байха юм. Энэ шиидхэбэреэ юугээр үндэһэлһэн байгааб гэхэдэ, «һунгалтануудые үнгэргэлгэ федеральна республикын бэшэ, харин федеральна газар нютагай хэрэг мүн болоно», хуулиин проектын зарим баримталганууд Баруун Германиин конституцитай зохилдоногүй гэжэ тоолоһон байха юм.

Англида хүдэлмэригүйдэлгэ ургана

ЛОНДОН, февралиин 4. (ТАСС). «Таймс» газетэ иигэжэ мэдээсэнэ: «1951—52 онуудта лондонско графство дотор залуушуулай эзэлхэ тушаалнуудай тоо ехээр хороогдоо. 18 хүрэтэрхи наһатай хүнүүдэй эзэлхэ тушаалнууд 1952 оной июльдэ 11.262 байгаа. Хүдэлмэригүй ушарһаа тэдхэмжэ абаха мэдүүлтэ бариһан хүбүүд, басагадай тоо 1950—51 онуудта 1900 байһанаа, 1951—52 онуудта 6.400 хүрэтэрөө ургаба.

Хүдэлмэригүй залуушуул оёдолой, мебельнэ промышленностьда, мүн машина бүтээлгэдэ бии юм гэжэ газетэ бэшэнэ. Контородо хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй тоо тэрэшэлэн хороогдоо.

Американска сэрэгэй корабльнууд Итальянска портдо ерэбэ

РИМ, февралиин 5. (ТАСС). Анса агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Аугуста портдо американска эскадр ерээ, тэрэнэй составта хоёр авианосец, хоёр крейсер, 15 эсминецүүд ба сэрэгэй бусад суднанууд ороно.

Студентнүүд түрэл городтоо

Манай сүлөөтэ социалистическэ орондо ургажа ябаа залуу үетэн бүгэдэарадай халуун анхаралаар хүреэлэгдэнхэй. Залуушуулай эрдэм шудалжа, элдэб мэргэжэлтэй болохынь түлөө Советскэ гүрэн, Коммунистическэ парти бүхы условинуудые байгуулна. Мүнөө манай республика дотор олон һургуулинууд, хэдэн институдууд, техникумүүд хүдэлмэрилнэ. Һурагшадай тоо жэл бүхэндэ ургана.

Республика дотэрхи дээдэ һургуулинууд, техникумүүдтэ һуралсахаһаа гадна, манай республикын залуушуул бусад городуудта ошожо, дээдэ һургуулинуудта һуралсажа байдаг.

СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб манай арадай урда айхабтар ехэ зорилгонуудые табина. Наука ба техникын туйлалтануудые дүүрэн ашаглажа, тэрэниие урагшань дэбжүүлжэ шадаха хүнүүд манай орондо угаа олон хэрэгтэй.

Энэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ үүргэ советскэ дээдэ һургуулинууд дүүргэхэ ёһотой. Эндэһээ элдэб мэргэжэлтэд-инженернүүд, агрономууд, багшанар, врачууд, горнягууд—наукын бүхы һалбаринуудай ажал-ябуулагшад өөрынгөө тэлотомо замые эхилнэ.

Һуралсаха гээшэмнай айхабтар ехэ жаргал мүн. Теэд Эсэгэ орондоо, арад зондоо шадаал һаа ехэ аша туһа хүргэхын тула бэеэ бэлдэхэ гээшэ бүришье хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг гээшэ. Энээниие һайнаар мэдэрһэн залуушуул эсэхэ сусахые мэдэнгүй эрдэм мэргэжэлые шудалжа байна.

Мүнөө институдуудай ба техникумүүдэй студентнэр 1952—1953 онуудай һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадые амжалтатайгаар дүүргээд амаржа байна. Иркутск городой университет ба институдуудта һуралсажа байһан студентнэр, өөрынгөө түрэл Улан-Удэ ерээ.

Манай городто айлшалһан хэдэн зуугаад студентнэр һонирхолтой ба хүхюунээр үбэлэйнгөө амаралтые үнгэргөө. Январиин 31-дэ орэд драмын театрын байшан соо студенческэ вечер болоһон байна. Тэндэ театрнуудаймнай эрхим артистнар ехэ концерт табяа. Гадна, студентнэр стадионууд дээрэ үнгэргэгдэһэн спортивна мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһан, элдэб предприятинууд музейнүүдээр экскурси хэһэн ба оперо ба баледэй шэнэ театрта ороһон байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. студентнэр хизаар ороноо шэнжэлэлгын республиканска музейн байгаалиин таһаг соо байнад.

2. Иркутскын Ждановай нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй, медицинскэ ба горно институдуудай студентнэр оперо ба баледэй театрын шэнэ байшангые хаража ябанад.

3. Иркутскын Ждановай нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй студентка Клара Богдонова ба мүн тус городой мединститудай студентка Надежда Боянова гэгшэд «Динамо» стадионой каток дээрэ конькигаар наадахаяа ерээд байнад.

Текстнь Е. Ринчиновагай,
Фотонь М. Минеевэй.

Һурагшадай эдэбхи

Хэжэнгын дунда һургуулиин ахалагша классай һурагшад багшанарайнгаа хүтэлбэри доро Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малай холын гүүртэнүүдтэ санаар ошожо, һунгалтанууд тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

Мүн гүүртэнүүд бүхэндэ «Д... шалхы хуудаһануудые», ханын газетэнүүдые гаргаһан, лозунгнууд бэшэжэ үлгэһэн байха юм.

Б. Доржиев.

Шатарай турнир

Иволгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитет шатараар аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө үнгэргэбэ.

Турнирта аймагай бэрхэ шатаршад-албахаагшад ба колхозниигууд хабаадалсаа.

Шанга тэмсэлэй болоһоной эсэстэ 12,5 очко абаһан Бато Аюшеев илажа гараба. 1-дэхи ра... дай шатаршан Олзоев 2-до, «Коммунизм» колхозой гэшүүн Гармаев 3-дахи һууринуудые э... лээ.

Энэ турнирта илагшад хүдөөгэй шатаршадай республиканска т...нирта хабаадалсаха юм.

С. Сагадаров.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Түрүү ангуушад

Мүнөө Байгал шадарай ой тайгануудаар агнуури түлэб дундаа ябажа байна. Бэлэдхэлэй пунктнуудта булганай, хэрмэнэй, үнэгэнэй ба бусад үнэтэ ангуудай арһан тушаагдана.

Мүнөө республика дотор 3 мянга шахуу ангуушад даалгабаряа уридшалан дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Тэдэнэй хахадынь шахуу 1952—53 онойнгоо агнууриин сезоной даалгабариие уридшалан дүүргэнхэй. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагай мэргэжэлтэ ангуушан И. Ф. Черных һүүлэй мэдээнэй ёһоор агнууриин 6 сезоной даалгабари дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн, Курумканай аймагай ангуушан нүхэр Щербаков, Түнхэнэй ангуушад Усольцев ба Шемков, Хориин ангуушан Жамбалов гэгшэд һайн амжалтануудые туйлаа.

Хойто-Байгалай аймагай суута ангуушан А. Т. Полегуев энэ сезон соо 23 мянган түхэригтэ ангай арһа тушаажа, долоон жэл хахадай даалгабари дүүргэбэ.

Һаяхан «Заготживсырьёгой» республиканска конторо ангуушадай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба. Тэрэ дүнгүүдэй ёһоор «Заготживсырьёгой» штатна ба колхозой түрүү ангуушадта мүнгэн шангууд барюулагдаһан байна. 300 түхэригэй хэмжээтэй нэгэдэхи шан 15 ангуушадта үгтөө. Тэдэнэй дунда нүхэд Пуховской ба Паршаков (Байкало-Кудара), Агдыреев ба Полегуев (Хойто-Байгал), Щербаков ба Вочеланов (Курумкан) гэгшэд бии.

Н. Сомонова.

Манай клуб

Манай Галуута-Нуур станциин түмэрзамшадай клубта хододоо шахуу кинокартинанууд харуулагдадаг гү, али һонирхолтой зүжэг табигдадаг, элдэб наада зугаа эмхидхэгдэдэг байха юм. Январиин һүүл багаар манай клубта Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин артистнар ерэжэ, һонирхолтой концерт табяа.

Зал соо ороходо, Хүндэлэлэй доскада түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ бэшээтэй байдаг. Гадна, элдэб номуудтай библиотекэ бии. Клубаймнай үүдэн дээрэ табадахи табанжэлэй түсэб тухай зураг хадаатай. Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын урда тээ эндэ агитпункт хүдэлмэрилнэ.

Р. Галилов.

Тоб но һонинууд

☆ Һурагша-ангууша. Кучегөөрэй долоон жэлэй һургуулиин (Курумкан) һурагша Шагдар Аранзаев сүлөөтэй сагтаа агнуури хэнэ. Тэрэ 1952—53 оной агнууриин сезондо 150 ондатра ба бусад ангуудые тушаажа, 650 түхэриг олзо олобо.

☆ Уншагшадай конференци. Ярууныг аймагай центрын библиотекэ (даагшань нүхэр Куртикова) һаяхан Чернышевскиин «Юу хэхэб?» гэһэн романаар уншагшадай конференци үнгэргэбэ.

Мүнөө тус библиотекын уншагшадай тоо 950 хүн болонхой.

36 найрамдалай түлөө, ажал хэхэ эрхын түлөө

ХЕЛЬСИНКИ, февралиин 4. (ТАСС). Финляндиин экономическа байдалай муудаһан, хүдэлмэригүйшүүлэй ургаһан, Финляндиие дайнай шэнэ авантюрануудые бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха зорилгоор реакционно хүсэнүүдэй ажал-ябуулгын шангадаһан ябадал ороной ажалшадай һанаа зоболгые ехэдхэбэ. Хельсинкидэ, Лахтида, Ваасада, Ювяскюлида ба ороной бусад олон һуурин газарнуудта хүдэлмэригүйшүүлэй ба мүн үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байһаншье хүдэлмэришэдэй суглаанууд болоно. Хүдэлмэришэд болбол резервистнүүдэй маневрнүүдые үнгэргэлгые болюулжа, тэрэ хэмжээ ябуулга үнгэргэлгэдэ һомологдоһон мүнгэн зөөриие хүдэлмэригүйшүүлые үсөөрүүлхэ хэрэгтэ зорюулха эрилтэ сеймын ба правительствын үмэнэ табина. Хүдэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэ бодото хэмжээнүүдые абаха, Советскэ Союзтай ба арадай демократиин оронуудтай экономическа харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ, тэрэшэлэн шюцкоровецүүд байһан нюурнуудай ажал-ябуулгые эрид зогсоохо эрилтэнүүдые суглаануудта хабаадагшад правительствын үмэнэ табиһан байна.

Хельсинки городой хүдэлмэригүйшүүлэй делегаци зам харилсаанай ба ниитын хүдэлмэриин хоёрдохи министр Клеемола гэгшэдэ орожо, правительство хадаа үнгэрэгшэ жэлэй намар 70 мянган хүдэлмэригүйшүүлдэ ажал хүдэлмэри үгэхэбди гэжэ хэлэһэн байгаа. Энэ программые бэелүүлгэ ямараар дүүргэгдэжэ байнаб гэжэ тэрэнһээ асууһан байна. Энэ асуудал тушаа министр ямаршье харюу үгэжэ шадаагүй.

Үсэгэлдэр Сеймын сессиин нээгдэхын урда тээ правительствын гэшүүд ба сеймын депутадуудай мүргэл үйлдэхэдэнь хүдэлмэригүйшүүл церковь шадар жэрылдэн зогсожо байбад. «Найдуулгые зогсоохоор болоо, бодото хэмжээнүүдые абахые бидэнэр эринэбди!» «Бидэндэ хүдэлмэри үгэгты!» гэһэн лозунгнуудтай таблицануудые тэдэнэр гартаа барижа байбад.

Демократическа хэблэлэй Эстероботниһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, олон тоото ажалшадай суглаанууд боложо үргэлжэлнэ. Вааса городто шюцкорые һэргээхэ гэһэн һэдэлтэнүүдые буруушаана. Суглаанда хабаадагшад хадаа гэмтэ муухай организациие дары усадхаха тухай Вааса городой хүдэлмэришэдэй эрилтые нэгэн һаналаар дэмжэнэ. Суглаанууд дээрэ абтаһан резолюцинууд соо правительствын энээниие хэжэ шадахагүй гү, али хэхые хүсэдэггүй байгаа һаань энэ хэрэгые хүдэлмэришэд өөһэдынгөө гарта абаха гэжэ хэлэгдэнэ. Фашистска шюцкорые һэргээхэ ябадалда зорюулагдаһан гэмтэ ажал-ябуулгануудые толгойлогдогшодые арестовалха эрилтэ суглаанда хабаадагшад хэнэ. Иимэ суглаанууд Мюрккю, Палосаари, Лайхиа, Ветоканнас, Каскинен гэжэ поселогуудта ба бусад газарнуудта болоо.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Майн һүни» (12, 13 ч. 30 м., 15, 16 ч. 30 м., 18, 19 ч. 30 м., 21 ба 22 час 30 минутада).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Сагаан һоёо» (үдэрэй 11 часта), «Антон Иванович сухалдана» (14, 16, 20 часта), «Хүдөөгэй врач» (18, 22, 23 ч. 30 минутада).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 15.

Н—00467. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000